

1. הסברים

נתונים מקוריים: ברוב הסדרות ברחון מוצגים נתונים חודשיים. בחלק מהסדרות, שבעבורן אין בלמ"ס נתונים חודשיים, מוצגים נתונים רבע-שנתיים (בפרקים "חשבונות לאומיים", "מאזן התשלומים" ו"בינוי" ובלוחות העוסקים בסקר כוח אדם בפרק "עבודה ושכר").

נתונים מנוכי עונתיות מתקבלים לאחר ניכוי של השפעת העונתיות והשפעת החגים וימי הפעילות מהנתונים המקוריים. נתונים מנוכי עונתיות מחושבים באמצעות השיטה לניכוי עונתיות, X-12-ARIMA, אשר פותחה בלשכה המפקדית של ארצות הברית (US Census Bureau) וכן בעזרת שיטה שפותחה בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (למ"ס), המאפשרת אמידה בו-זמנית של השפעת תאריכי החגים ומספר ימי הפעילות הנהוגים בישראל.

נתוני מגמה נאמדים על-ידי הסרת ההשפעה של האי-סדירות (רעשים) מהנתונים מנוכי העונתיות.

נתונים מנוכי עונתיות ונתוני מגמה עשויים להשתנות הואיל והם מחושבים **מחדש** עם קבלת נתון מקורי נוסף מדי חודש או רבע שנה (ניכוי עונתיות עדכני).

הסבר מפורט על תהליך ניכוי העונתיות ואמידת המגמה מתפרסם באתר הלמ"ס באינטרנט (הגדרות, סיווגים ושיטות; שיטות סטטיסטיות; סדרות עתיות): [הגורמים העונתיים וגורמי ההתאמה מראש ל-2009, מגמות ל-2005-2009](#).

הנושאים העיקריים המובאים בפרסום הנזכר לעיל הם: הגדרת סדרה עתית ומרכיביה (פרק 2), תיאור השיטה לניכוי עונתיות X-12-ARIMA (פרק 3). בפרק 4 מתואר תהליך של ניכוי עונתיות בלמ"ס: אמידה של גורמי התאמה מראש להשפעה של תאריכי החגים וימי הפעילות (4.1), אמידת גורמים עונתיים (4.2), אמידת סדרה מנוכת עונתיות (4.2.1), אמידת המגמה (4.3.1), ניכוי עונתיות עדכני (4.4.1) וניכוי עונתיות של סדרות מצרפיות (4.4.2). בנספח מובאים נתונים על תאריכי החגים העבריים ועל מספר ימי העבודה הנהוגים בישראל לשנים 1980-2020.

2. הגדרות ומקורות

הגדרות מלאות לסדרות המוצגות ברחון והסברים על מקורות הנתונים, על דרכי איסופם ועיבודם ועל מגבלות הסדרות, אפשר למצוא בשנתון הסטטיסטי לישראל 2009/60, וכן בפרסומים המיוחדים והטכניים של הלשכה (ראה רשימת הפרסומים לפי נושאים באתר הלמ"ס). להלן מובאות ההגדרות בעבור הסדרות העיקריות בצורה תמציתית.

ענפי הכלכלה בלוחות הירחון מסווגים לפי הסיווג האחיד של ענפי הכלכלה, 1993.

א. אקלים

אקלים ארץ ישראל מתאפיין בתכונות ייחודיות. ישראל שוכנת ב"צומת אקלימי"; אזוריה הדרומיים והמזרחיים מאופיינים באקלים מדברי, בעוד שיתר אזורי הארץ מאופיינים באקלים ים-תיכוני, שהוא חלק מן האקלים הסוב-טרופי.

תכונתו העיקרית של מבנה אקלימי זה היא שונות גבוהה בכמות המשקעים משנה לשנה ובין אזור לאזור. הקיץ חם ושחון, והחורף קריר וגשום.

עונת הגשמים מתחילה בדרך כלל בחודש אוקטובר ומסתיימת במאי. נתוני המשקעים מתייחסים **לשנת הגשם**, המוגדרת כשנה המתחילה בחודש אוגוסט ומסתיימת ביולי בשנה שאחריה.

נתוני הטמפרטורות מפורטים לפי שנה קלנדרית.

נתוני האקלים מוצגים לפי תחנות נבחרות המייצגות את אזוריה הגאוגרפיים השונים של הארץ.

נתוני הממוצעים הרב-שנתיים של כמויות המשקעים ומספר ימי הגשם מעודכנים לתקופת התקן הנורמלית ומתייחסים לשנים 1971-2000. מפורסמים מספר ימי גשם שכמותם מעל 1 מ"מ.

נתוני הממוצעים הרב-שנתיים של הטמפרטורה מעודכנים לתקופת התקן הנורמלית ומתייחסים לשנים 1981-2000, פרט לתחנת חיפה (1988-2000).

הנתונים מתקבלים מהשירות המטאורולוגי בבית דגן.

¹ הלמ"ס, הסיווג האחיד של ענפי הכלכלה 1993, פרסום טכני 63, מהדורה שנייה, ירושלים, 2003.

כמות משקעים מצטברת: כמות המשקעים המצטברת מתחילת שנת הגשם (אחד באוגוסט) ועד מועד פרסום נתוני הלוח.

טמפרטורת מקסימום יומית ממוצעת: ממוצע חודשי של טמפרטורות המקסימום היומיות.

טמפרטורת מינימום יומית ממוצעת: ממוצע חודשי של טמפרטורות המינימום היומיות.

טמפרטורת מקסימום מוחלטת: הערך הקיצוני הגבוה, כלומר הטמפרטורה הגבוהה ביותר שנמדדה באותו חודש בתחנה.

טמפרטורת מינימום מוחלטת: הערך הקיצוני הנמוך, כלומר הטמפרטורה הנמוכה ביותר שנמדדה באותו חודש בתחנה.

ב. אוכלוסייה

אוכלוסייה קבועה (דה יורה) כוללת תושבים קבועים בעלי אזרחות ישראלית ותושבי קבע ללא אזרחות ישראלית (לרבות אלה הנעדרים מישראל פחות משנה בעת האומדן), ועולים בכוח, הנמצאים בישראל או ביישובים יהודיים באזור יהודה והשומרון. כמו כן נכלל אומדן של תיירים ושל תושבים ארעיים השוהים בישראל יותר משנה (למעט דיפלומטים ואנשי או"ם), המבוסס על ספירת קבוצה זו במועד מפקד 1995, ללא עדכון שוטף מאז.

אומדני האוכלוסייה אינם כוללים את אוכלוסיית העובדים הזרים.

קבוצות אוכלוסייה: אחרי מפקד האוכלוסין והדירור 1995, עקב הגעתם לישראל של עולים רבים שאינם רשומים כיהודים במשרד הפנים, שונתה ההגדרה של קבוצות האוכלוסייה בלוחות של אומדני האוכלוסייה. האוכלוסייה מחולקת לשלוש קבוצות: "יהודים", "ערבים" (קבוצה הכוללת מוסלמים, נוצרים-ערבים ודרוזים) ו"אחרים" (קבוצה הכוללת נוצרים לא-ערבים ואוכלוסייה ללא סיווג דת).

ג. תנועה טבעית

לידת חי: לידה של עובר, שאחרי היפרדו מהאם (בין שחבל הטבור נחתך ובין שלא, בין שהשליה עדיין קשורה ובין שלא) מגלה לפחות אחד מסימני החיים האלה: נשימה, דפיקות לב, דופק חבל הטבור או תנועות ברורות של שרירים רצוניים.

שיעורי לידות ופטירות מוצגים לשנה קלנדרית וכן ל-12 החודשים האחרונים שנתוניהם ידועים, ל-1,000 נפש באוכלוסייה הממוצעת. האוכלוסייה הממוצעת היא האוכלוסייה בסוף החודש השישי שב-12 החודשים שנתוניהם ידועים. שיעורי תמותת תינוקות הם ל-12 חודשים ל-1,000 לידות חי בחודשים אלו.

החל בשנת 2002 נתוני הפטירות כוללים פטירות של תושבים ישראלים אשר שהו בחו"ל פחות משנה.

ד. בריאות

הנתונים על תפוסת מיטות בבתי חולים מתקבלים מתחום מידע במשרד הבריאות.

תפוסת מיטות: מספר ימי האשפוז (בפועל) בתקופה מוגדרת, מחולק במספר ימי האשפוז הפוטנציאליים, בהתאם לתעודת הרישום של כל בית חולים (התקן).

אחוז תפוסת המיטות בתקן:

ימי אשפוז בפועל בתקופה X 100

מספר המיטות בתקן בתקופה X מספר הימים בתקופה

ה. תנועות הגירה ותיירות

עולה: אדם שנכנס לארץ לישיבת קבע לפי חוק השבות או לפי חוק הכניסה.

עולה בכוח: אדם שנכנס לארץ באשרת עולה בכוח. בתקנות משרד הפנים שהופעלו החל בחודש יוני 1969 הוגדר עולה בכוח כ"אדם הזכאי לאשרת עולה או לתעודת עולה לפי חוק השבות, התשי"א-1950, ורוצה להיכנס לישראל ולשהות בה לתקופה העולה על 3 חודשים". החל ב-1991 מוגדרת תקופת שהייה בארץ כעד 3 שנים. תקופה זו נועדה לבדוק את האפשרות והתנאים להשתקעות בישראל כעולה.

תייר ששינה מעמדו לעולה או לעולה בכוח: אדם שנכנס לארץ כתייר או במעמד ארעי אחר מלבד "עולה בכוח", ובהיותו בארץ הגיש בקשה וקיבל מעמד של עולה או של עולה בכוח.

תנועת עולים בכוח: כניסות ויציאות של עולים בכוח, לאחר כניסתם הראשונה לישראל.

אזרח עולה: מי שנולד לאזרח ישראלי בעת שהותו בחו"ל, ונכנס לישראל במטרה להשתקע.

תושב ארעי: אזרח חוץ הנכנס לישראל לשהות של למעלה משישה חודשים, לצורך עבודה זמנית, לימודים וכו'.

מבקר: תייר או מבקר יום (כולל נוסע בשיוט).

תייר: מבקר בעל דרכון זר הנכנס לישראל באשרת תייר ויוצא ממנה בתאריך שונה מתאריך הכניסה (לא באותו יום).

אינו כולל עולים, אזרחים עולים, עולים בכוח, עובדים זרים ומבקרי יום.

מבקר יום: מבקר שנכנס ויוצא מישראל באותו תאריך (באותו יום), כולל נוסע בשיוט.

נוסע בשיוט: מבקר הנכנס לישראל בשיט חופים ובאניות צי זרות, הבא בדרך כלל ליום או ליומיים, ולן באנייה.

ישראלי: בעל אזרחות ישראלית ותושב קבע ללא אזרחות ישראלית, היוצא לחו"ל בדרכון ישראלי לכל מטרה שהיא. אזרחים ישראלים המתגוררים בחו"ל ובאים לביקור בארץ בהציגם דרכון ישראלי (כוללים אף הם בתנועת הישראלים). הנתונים אינם כוללים את תנועת ערביי יהודה והשומרון וחבל עזה.

דרך הנסיעה: האופן שבו היוצא לחו"ל או הנכנס לישראל בוחר לנסוע: דרך האוויר, הים או היבשה.

משך השהות: משך הזמן שהתייר נמצא בארץ. תייר ששהה בישראל פחות מלילה אחד, נחשב כמי ששהה חצי יום.

ו. חשבונות לאומיים¹

התוצר המקומי הגולמי במחירי שוק הנו סיכום של הערך המוסף הגולמי של כלל היצרנים המקומיים במחירים ליצרן, בתוספת מסים על יבוא פחות תמיכות ליצוא ובתוספת מע"מ לא מוחזר (או מסים דומים).

ההוצאה לצריכה פרטית: סיכום צריכת משקי בית וצריכת מוסדות ללא כוונת רווח המשרתים משקי בית, שעיקר הוצאותיהם אינו ממומן על ידי הממשלה.

צריכת משקי בית ישראליים: הוצאות משקי בית של תושבי ישראל, בארץ ובחו"ל, על סחורות ושירותים, לרבות מוצרים בני-קיימה, אך למעט רכישת בתי מגורים.

צריכת משקי בית בשוק המקומי: פירוט הצריכה למרכיביה מתייחס להוצאות כלל משקי הבית (הן של תושבי ישראל והן של תושבי חו"ל) בשוק המקומי, וזאת בהיעדר נתונים מפורטים שוטפים על צריכת ישראלים בלבד.

¹ ההגדרות מבוססות על:

ההוצאה לצריכה ציבורית כוללת את צריכת המגזר הממשלתי – הממשלה, המוסד לביטוח לאומי, הרשויות המקומיות, המוסדות הלאומיים וכן מוסדות ללא כוונת רווח, שהגופים הנ"ל מממנים את עיקר הוצאותיהם. ההוצאה לצריכה הציבורית שווה לערך תשומות הביניים שנצרכו, התשלומים לעובדים, המסים על ייצור (כולל מס שכר ומס מעסיקים), ובלאי של נכסים קבועים. התשלומים לעובדים כוללים הוצאה זקופה, המשקפת את התחייבות הממשלה לשלם פנסיה לעובדיה לאחר פרישתם.

ההוצאה לצריכה ציבורית כוללת שני מרכיבים:

(א) ערך הצריכה האינדיבידואלית הממומנת על ידי המגזר הממשלתי.

(ב) ערך הצריכה הקולקטיבית של הממשלה.

סך כל ההוצאה לצריכה אינדיבידואלית בפועל: כוללת את ההוצאה לצריכה פרטית ואת ערך הצריכה האינדיבידואלית הממומנת על ידי המגזר הממשלתי.

ההוצאה לצריכה קולקטיבית של הממשלה: כוללת הוצאות לביטחון ולסדר ציבורי והוצאות למינהל כללי.

ההוצאה לצריכה הכוללת (סך כל ההוצאה לצריכה סופית): סיכום של סך כל ההוצאה לצריכה אינדיבידואלית וההוצאה לצריכה קולקטיבית.

ההשקעה הגולמית המקומית היא סכום השינוי במלאי וההשקעה הגולמית בנכסים קבועים המוגדרים להלן:

השינוי במלאי: ערך השוק של השינוי הפיזי במלאי, הכולל:

(א) מלאי חומרי גלם, מוצרים בתהליך ייצור ומוצרים גמורים המוחזקים על ידי יצרנים פרטיים.

(ב) מלאי מוצרים חיוניים המוחזקים על ידי הממשלה.

ערך השינוי הפיזי במלאי בתקופה הנסקרת נאמד כהפרש בין ערך המלאי בסוף התקופה לבין ערך המלאי בתחילתה, כאשר שניהם מוערכים במחירים הממוצעים של התקופה.

השקעה גולמית בנכסים קבועים: ההוצאות (רכישות וייצור עצמי) להגדלת מלאי ההון של נכסים קבועים שבידי המפעלים, הממשלה והמוסדות ללא כוונת רווח. ההוצאות כוללות רכישת נכסים בני-קיימה (למעט קרקע ומרבצי עפרות) לשימוש אזרחי, עבודות בנייה בתהליך, שיפוצים בקנה מידה גדול, סלילת כבישים ועבודות תשתית אחרות, הוצאות להכשרת קרקע ומטעים. כמו כן נכללת השקעה בנכסים מוחשיים (בעיקר הוצאה לרכישות וייצור עצמי של תכנה והוצאה לחיפושי נפט וגז). לא נכללות הוצאות הממשלה על מבנים וציוד לשימוש צבאי.

יצוא ויבוא סחורות ושירותים

יצוא סחורות ושירותים:

יצוא סחורות כולל יצוא מתושבים מקומיים לתושבים זרים (המלווה בדרך כלל בשינוי הבעלות), בסעיפים האלה: כלל סחורות, סחורות המיועדות לעיבוד, סחורות שנרכשו בנמלים מקומיים בידי מובילים זרים וזהב לא-מוניטרי.

יצוא שירותים כולל יצוא מתושבים מקומיים לתושבים זרים, בסעיפים האלה: הובלה, נסיעות, תקשורת, בנייה, ביטוח, שירותים פיננסיים, מחשוב ומידע, דמי רישוי וזיכיונות, שירותים עסקיים אחרים, שירותים אישיים, שירותי תרבות ובידור ושירותים ממשלתיים שלא נכללו בסעיפים הנ"ל.

יבוא סחורות ושירותים:

יבוא סחורות כולל יבוא מתושבים זרים לתושבים מקומיים (המלווה בדרך כלל בשינוי הבעלות), בסעיפים האלה: כלל סחורות, סחורות המיועדות לעיבוד, סחורות שנרכשו בנמלים זרים בידי מובילים מקומיים וזהב לא-מוניטרי.

יבוא שירותים כולל יבוא מתושבים זרים לתושבים מקומיים, בסעיפים האלה: הובלה, נסיעות, תקשורת, בנייה, ביטוח, שירותים פיננסיים, מחשוב ומידע, דמי רישוי וזיכיונות, שירותים עסקיים אחרים, שירותים אישיים, שירותי תרבות ובידור ושירותים ממשלתיים שלא נכללו בסעיפים הנ"ל.

אומדנים במחירים קבועים: האומדנים מחושבים כל שנה במחירי השנה הקודמת, והם שורשרו במחירי 2005 כדי לאפשר השוואה בין שנים לא רצופות. בגלל השרשר, האומדנים לכל קבוצה ממרכיבי התוצר אינם מסתכמים לסך כל ההוצאה על התוצר.

ז. מאזן התשלומים

מאזן התשלומים הוא דיווח על כל העסקאות הכלכליות של המשק עם חו"ל. דיווח זה, שסיכומו מופיע בלוח 1/ז, מורכב מהחלקים האלה:

1. החשבון השוטף

- (א) החשבון השוטף הוא סיכום ההכנסות מיצוא סחורות ושירותים, מגורמי ייצור (הון ועבודה) ומהעברות שוטפות, בניכוי ההוצאות על יבוא סחורות ושירותים, ותשלומים על עבודה והון.
- (ב) נתוני היצוא והיבוא של הסחורות מבוססים על הסטטיסטיקה השוטפת של סחר חוץ, לאחר התאמה להגדרות מאזן התשלומים. ערך היבוא והיצוא נרשם על בסיס FOB, דהיינו, לא כולל הוצאות הובלה וביטוח. הנתונים על תשלומים אלו, אם ניתנו לגורמי חוץ, נרשמו בסעיפים המתאימים של חשבון השירותים. הנתונים בפרק זה כוללים גם את העסקאות עם תושבי הרשות הפלסטינית, המפורטות בלוח 2/ז.
- (ג) ההעברות השוטפות כוללות את העסקאות ללא תמורה, בין במזומן ובין בסחורות, דהיינו, עסקאות שאינן כרוכות בכל התחייבות שכנגד או בתשלום בנכס כלשהו.

2. חשבון הון וחשבון פיננסי

- (א) חשבון ההון כולל העברות הון שיעקרן העברות על ידי עולים.
- (ב) החשבון הפיננסי משקף את השינויים שחלו בהתחייבויות לחו"ל ובנכסי החוץ של המשק, כתוצאה מעסקאות כלכליות עם גורמים מחו"ל. חלק זה אינו כולל את השינויים בנכסים ובהתחייבויות הנובעים מתנודות בשערי החליפין של הדולר ביחס לשאר המטבעות הזרים. גם השינויים במחירי הנכסים וההתחייבויות אינם נכללים במאזן התשלומים, אם כי הם מהווים חלק מיתרות הנכסים וההתחייבויות של המשק.
- (ג) רכיבי החשבון הפיננסי ממוינים לפי סוגי ההשקעות (בארץ ובחו"ל).

סיווג ההשקעות

השקעה ישירה – הקריטריון להבחנה בין השקעה ישירה להשקעה בתיק ניירות ערך הוא שיעור ההון העצמי המוחזק על ידי הבעלים. ככלל, נקבע כי רכישה של עשירית מההון העצמי ומעלה הופכת את ההשקעה להשקעה ישירה, וכי רכישה של פחות מעשירית מההון העצמי נחשבת כהשקעה בתיק ניירות ערך.

השקעה בתיק ניירות ערך למסחר (Portfolio) – קטגוריה זו משקפת פעילות בבורסה הישראלית או בחו"ל. היא כוללת גם עסקאות באיגרות חוב שהנפיקה ממשלת ישראל בחו"ל, נוסף על השקעות במניות בשיעור של פחות מעשירית מההון העצמי. כמו כן נכללים כאן כלים פיננסיים אחרים, כגון מכשירים נגזרים.

השקעה אחרת – בקבוצה זו נכללות למעשה שאר תנועות ההון, כמו פיקדונות, הלוואות ממקורות שונים, אשראי ספקים ומקדמות בגין עסקאות.

נכסי זרבה נטו – כולל את השינוי ביתרות המט"ח של המדינה, המוחזקות בבנק המרכזי (ללא שיערוכים).

לוחות משלימים (4/ז-3/ז)

התחייבויות המשק לחו"ל: כולל את חובות המשק לחו"ל ואת הערך המצטבר של השקעות תושבי חוץ בישראל, בנכסי דלא ניידים או בניירות ערך ישראלים. המצבה, הכוללת גם את השינויים הנובעים מתנודות בשערי החליפין ובמחירי הנכסים, ממוינת לחובות ארוכי מועד (דהיינו מעל לשנה), ולחובות קצרי מועד (לוח 3/ז), ומסווגת לפי המגזרים במשק (לוח 4/ז).

נכסי המשק בחו"ל: כולל נכסים במטבע חוץ המוחזקים על ידי בנק ישראל, הממשלה, בנקים מסחריים (פיקדונות בחו"ל, הלוואות לזרים ותיקי ניירות ערך זרים) ומגזרים אחרים. יתרות אלו כוללות גם שינויים בשערי חליפין ובמחירים, שלא נכללו במאזן התשלומים. יש בנתונים גם מידע על נכסים בחו"ל של ישראלים שלא דרך המערכת הבנקאית, על אשראי בגין יצוא, וכן על יתרת ההשקעות בחו"ל של תושבי ישראל.

נתונים מפורטים יותר על מאזן התשלומים, והסברים לשיטת עריכת המאזן, למקורות ולהגדרות, נמצאים במאזן התשלומים של ישראל, ינואר-יוני 1999,¹ וכן במאגר הנתונים שבלמ"ס.

ח. סחר חוץ

יבוא ויצוא נרשמים בהתאם ל"שיטה המיוחדת" (Special System), שלפיה נכללות בסטטיסטיקה רק הסחורות העוברות במכס. בהתאם לכך, היבוא אינו כולל סחורות המיובאות והמאוחסנות במחסני ערובה (bonded warehouses) והיצוא אינו כולל סחורות המיוצאות ממחסנים אלו. סחורות הנמצאות במעבר גם הן אינן נכללות בסחר.

ערך: היבוא והיצוא נרשמים בדולרים של ארה"ב. היבוא נרשם בהתאם לערך CIF (Cost, Insurance, Freight) הכולל הוצאות הובלה וביטוח ובמקרים מסוימים גם דמי רציף והוצאות סבלות (ערך לצורכי מכס). היצוא נרשם בהתאם לערך FOB (Free on Board) לפני ניכוי הנחות ודמי עמלה לגורמי חוץ.

מועד הרישום: לגבי היבוא – בהתאם לתאריך שבו שחררו שלטונות המכס את הסחורה, ולגבי היצוא – יום טעינת הסחורה בנמלי ישראל.

סיווג לפי ענפי כלכלה: נתוני היצוא מוצגים לפי ענף מקור, על פי השיוך לענף הכלכלי של כל סחורה וסחורה. השיוך מתבסס על מאפייני הסחורה עצמה ולא על מאפייני הענף של היצואן. הגדרת הענפים מבוססת על סיווג ענפי הכלכלה שנערך בלמ"ס.

החל בירחון 1/1995 מתפרסמים הנתונים על יצוא סחורות לפי סיווג חדש של ענפים (ענפי מקור).² עד אז סווגו סחורות היצוא לפי הסיווג הישן.³

סיווג לפי ייעוד כלכלי: סיווג זה משמש להצגת נתוני היבוא, ולפיו מסווגות הסחורות לשלושה שימושים שונים: מוצרי צריכה, חומרי גלם לייצור ומוצרי השקעה. כל שימוש מחולק לקבוצות משנה. במקרים שבהם מוצר מיועד ליותר משימוש אחד, מחולק ערך היבוא של אותו המוצר בין השימושים המתאימים (לדוגמה: מכוניות נוסעים מיועדות לצריכה, כלומר לשימוש על ידי פרטים, ולהשקעה – לשימוש כמוניות; סוכר – לצריכה, וכחומר גלם – לייצור), על פי שיעורם היחסי. בסיווג זה חלוקת היבוא היא לשימושים ראשוניים בלבד של הסחורות, כלומר השימוש הראשון שנעשה בהן, בין לצריכה, בין כחומר גלם לייצור, ובין להשקעה.

קבוצת הסחורות המוגדרת כ"חומרי גלם" כוללת סחורות לא-מעובדות, סחורות מעובדות וחלקים להתקנה במוצרים מוגמרים. הסיווג לפי הייעוד נעשה על פי סקר ייעודי יבוא הנערך בלמ"ס פעם בכמה שנים.⁴

ארץ קנייה: הארץ שממנה נשלח החשבון על הסחורה שיובאה לישראל.

ארץ יעד: הארץ שאליה נשלח החשבון על הסחורה שיוצאה מישראל.

מדדי מחירים, נפח וערך

מדדי מחירים מודדים את השינוי שחל במחיר הממוצע של סך כל היבוא, של סך כל היצוא או של קבוצת סחורות, בין שתי תקופות. המחיר לסחורה בודדת נקבע על פי הערך הממוצע ליחידת כמות שיובאה או שיוצאה (unit value). מדדי המחירים של סחר חוץ מחושבים על פי נוסחת פישר.

מדדי נפח מודדים את השינוי הכמותי שחל בין שתי תקופות בסך כל היבוא, היצוא או בקבוצת סחורות. מדדי הנפח מחושבים על פי נוסחת פישר.

מדדי ערך מודדים את השינויים בערך היבוא והיצוא שחלו בין שתי תקופות שונות (ללא שקלול).

מדד תנאי הסחר מודד את השתנות ממוצע מחירי היצוא ביחס לממוצע מחירי היבוא בין שתי תקופות זמן.

כללי

מקור הנתונים הוא הטפסים המוגשים לשלטונות המכס על ידי היבואנים או היצואנים או על ידי סוכניהם (רשימוני יבוא ויצוא).

1 הלמ"ס, לקט ממצאים סטטיסטיים 1999/26, ירושלים, 1999.

2 הלמ"ס, הסיווג האחד של ענפי הכלכלה 1993, פרסום טכני 63, מהדורה שנייה, ירושלים, 2003.

3 הלמ"ס, הסיווג האחד של ענפי הכלכלה 1970, פרסום טכני 46, ירושלים, 1986.

4 האחרון: הלמ"ס, סקר ייעודי יבוא 1988, פרסום מיוחד 952, ירושלים, 1993.

כל הנתונים על סחר חוץ מתייחסים ליבוא וליצוא סחורות בלבד. לא נכללים הסחר עם הרשות הפלסטינית ונתוני יבוא ויצוא שירותים (הכוללים שירותי תכנה).

הסברים מפורטים על מקורות הנתונים, שיטות העיבוד, ההגדרות, הסיווגים וכו', מופיעים ב**דוחון לסטטיסטיקה של סחר חוץ**, באתר הלמ"ס באינטרנט בלבד.

ט. שוקי הכספים וההון

מוסד בנקאי (רגיל): מוסד שעליו חלות במלואן הוראות בנק ישראל בדבר נכסים נזילים, כולל בנקים מסחריים, אגודות שיתופיות לאשראי וכן מוסדות כספיים אחרים אשר הוראות הנזילות חלות עליהם במלואן (לא כולל תאגידים בנקאיים מיוחדים, כגון בנקים למשכנתאות, בנקים למימון השקעות ומוסדות כספיים, שהוראות הנזילות אינן חלות עליהם במלואן).

ציבור: פרטים ותאגידים, כולל משקי בית, פירמות ומוסדות לאומיים. לא כולל את ממשלת ישראל, ממשלות זרות ואת בנק ישראל. עד סוף שנת 1994 נכללו בהגדרה זו תאגידים בנקאיים מיוחדים.

אמצעי תשלום: מזומנים בידי הציבור ופיקדונות הציבור לפי דרישה (עו"ש) במוסדות בנקאיים רגילים.

פיקדונות רגילים: יתרת זכות בחשבונות עו"ש, המחאות לתשלום, וכן פיקדונות וחשבונות של זכאים אחרים שאינם מוגדרים אחרת (במטבע ישראלי).

פיקדונות לזמן קצוב (פז"ק): פיקדונות לא-צמודים, נושאי ריבית, לתקופה של שבוע ויותר.

פיקדון חוזר קרדיטורי (פח"ק): פיקדון שקלי לא-צמוד, נושא ריבית, לתקופה מינימלית של יום אחד.

תכניות חיסכון (לוח ט/1): פיקדונות במסגרת תכניות חיסכון שאישר שר האוצר על פי החוק לעידוד החיסכון (כולל את יתרת הקרן, המענק וכן ריבית והפרשי הצמדה שנצטברו מהקרן ומהמענק). לוח ט/1 לא כולל תכניות חיסכון מאושרות של בנק הדואר ומשרד הבינוי והשיכון.

יתרת הפקדה (בתכניות חיסכון ובפיקדונות לטווח ארוך) היא הסכום המצטבר נטו בסוף כל תקופה. ההפרש בין סך הכל ובין יתרת ההפקדה הוא הפרשי הצמדה הקיימים בתכניות חיסכון ובפיקדונות לטווח ארוך.

פיקדונות הציבור במטבע ישראלי: פיקדונות רגילים, פח"ק – פיקדונות חוזרים קרדיטוריים לטווח קצר, פיקדונות צמודים לשער החליפין, חסכונות מאושרים, פיקדונות צמודים ופיקדונות למתן הלוואות.

פיקדונות צמודים לטווח ארוך: פיקדונות לתקופה מינימלית של שנה ויותר, אשר במשך תקופה שלא תפחת משנה אין המפקיד זכאי לגבות במלואם או בחלקם; עד 29.12.1994 כולל פיקדון אשר לפי תנאיו לפחות שני שלישים ממנו אינם עומדים לפירעון בתוך חמש שנים ממועד הפקדתו.

פיקדונות הציבור במטבע חוץ: פיקדונות במט"ח של תושבי הארץ ותושבי חוץ, וכן פיקדונות לא-תושב, המופקדים במוסדות הבנקאיים בישראל, לרבות פיקדונות מתאגידים כספיים מיוחדים בחו"ל.

פיקדונות פיצויים במטבע חוץ: פיקדונות תושב שהופקדו בהתאם לסעיף 6 בהיתר הכללי של הפיקוח על מטבע חוץ בבנק ישראל, ואשר מקורם בעיקר בפיצויים אישיים מגרמניה.

פיקדונות תושב במטבע חוץ: פיקדונות מוגבלים של תושבי ישראל שהופקדו בהתאם לסעיף 37 בהיתר הכללי של הפיקוח על מטבע חוץ בבנק ישראל.

פיקדונות לא-תושב במטבע חוץ: פיקדונות במט"ח של תושבי חוץ במוסדות הבנקאיים, ופיקדונות של תושבי ישראל בעלי זכויות, כגון עולים, תושבים ארעיים, חברות ספנות ותעופה ויצואנים.

חשבונות עו"ש: חשבונות במוסדות הבנקאיים, שניתן למשוך מהם על פי דרישה.

ממוצע חודשי של יתרות עו"ש הוא ממוצע אריתמטי של היתרות היומיות בזכות בחשבונות עו"ש, בחודש הקלנדרי המדווח.

ממוצע חודשי של יתרות עו"ש, על בסיס שנתי – בחודש המדווח, הוא סכום 12 הממוצעים החודשיים האחרונים של יתרות עו"ש מחולק ב-12.

מהירות המחזור של הכסף משמשת כאינדיקטור לכל העסקאות הפיננסיות והראליות במשק בתקופה נתונה, ונמדדת על פי סך החיובים בחשבונות העו"ש והחח"ד ביחס למלאי כסף נתון. אם מהירות המחזור גדלה, משמעות הדבר שהכסף "מחליף יותר ידיים", כלומר המחזור מייצג יותר עסקאות.

מהירות המחזור בחשבונות עו"ש על בסיס שנתי: בחודש המדווח נעשה החישוב על פי הנוסחה:

$$\frac{\text{מס' ימי עסקים בשנה}}{\text{מס' ימי עסקים בחודש}} \times \frac{\text{סיכום החיובים החודשיים בחשבונות עו"ש וחח"ד במשך השנה}}{\text{ממוצע חודשי של יתרות עו"ש + מסגרת אשראי שלא נוצל}}$$

מהירות המחזור המוחלק על בסיס שנתי בחודש המדווח, מתקבלת על ידי חלוקת סך החיובים בחשבונות עו"ש וחח"ד ב-12 החודשים האחרונים, בסיכום של ממוצע יתרות עו"ש ושל ממוצע מסגרת אשראי שלא נוצל ל-12 החודשים האחרונים.

אשראי כולל ניכיון שטרות, מימון באמצעות השכרת נכסים, אשראי מפקדונות למתן הלוואות, יתרות חובה בחשבונות עו"ש והתחייבויות לקוחות על חשבון תקבולים.

החל ב-31.3.1997 האשראי הוא באחריות התאגיד הבנקאי בלבד, כלומר אשראי מפקדונות לא נכלל יותר לפי מידת הגבייה, אלא מהווה סעיף חוץ-מאזני.

אשראי לציבור:

(א) כולל הלוואות לציבור, משיכות יתר בחשבונות עו"ש של הציבור, עסקאות של רכישה בתנאי מכר חוזר, השאלת ניירות ערך לצורך כיסוי מכירה של ני"ע בחסר, עסקאות מימון על ידי החכרת ציוד ("ליסינג").

(ב) בלוח 3/ט, המבוסס על הדוחות הכספיים לציבור ועל המאזן החודשי של הפיקוח על הבנקים, נתוני האשראי הם לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות, ההפרשה הנוספת וההפרשה הכללית.

אשראי לממשלה: אשראי לממשלת ישראל מפקדונות מאושרים למתן הלוואות, מפקדונות באוצר מתכניות חיסכון, מהנפקות אג"ח ומפקדונות הציבור במטבע חוץ, וכן אשראי מאמצעיו החופשיים של הבנק.

אשראי מפקדונות מאושרים למתן הלוואות (פמ"ה): אשראי מפקדונות למתן הלוואות שהופקדו על ידי חברות קשורות (מהנפקות), קופות גמל ואחרים, ואשר אושרו במסגרת הוראות הניזילות, למעט השתתפות התאגיד הבנקאי מאמצעיו.

מדד שיעור תשואה כולל (מדד ערך תיק) מודד את השינויים בתשואה הכוללת של המניות ושל איגרות החוב, כלומר נוסף על מדידת שינויי השערים והתקבולים ממניות ההטבה והזכויות, הוא מודד גם את התקבולים במזומן – דיבידנד וריבית (כולל הצמדה של הריבית); זאת תוך התחשבות בעיתוי קבלת התקבולים.

מדד שיעור התשואה הכולל לקבוצות (כמו ענפי מניות, סוגי איגרות חוב) מתקבל כמדד משוקלל מהמדדים לניירות הבודדים, כאשר המשקל של כל נייר הוא ערך השוק שלו.

השינויים החלים במדד מתקופה לתקופה משקפים את השינויים שחלו בין שתי נקודות זמן בשיעור התשואה הכולל של הניירות שאליהם המדד מתייחס.

מינואר 1977 עד דצמבר 1981 ערכה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה "מדד שיעור תשואה כולל", המתייחס לכל המניות ואיגרות החוב הנסחרות והרשומות בבורסה. לפני כן, החל בשנת 1950, פרסמה הלשכה מדדים לשערי ניירות הערך בבורסה.

החל ב-1982 מחושבים המדדים בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, והתהליך מתבצע בשיתוף פעולה עם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ברמה המתודולוגית ובבקרה שוטפת של מערך המדדים.¹

איגרות חוב הרשומות בבורסה לניירות ערך (לוח 5/ט)

נייר ערך: תעודה המונפקת על ידי חברות ציבוריות, ממשלה, או תאגיד שהחוק מאפשר לו להנפיק ניירות ערך. ניירות ערך כוללים מניות, איגרות חוב ועוד.

איגרת חוב (אג"ח): נייר ערך ובו התחייבות של מנפיק (ממשלה, חברה או מוסד) לתשלום של סכום הנקוב באיגרת חוב במועד המצוין בה. הגוף המנפיק מקבל מרוכש האג"ח כסף ומתחייב להחזירו בעתיד.

אג"ח ממשלתיות: מונפקות על ידי הממשלה. איגרות אלו נחשבות בעלות סיכון נמוך יחסית לאג"ח של גופים אחרים.

¹ הסברים מפורטים ראה בפרסום מדדי ניירות ערך בבורסה בתל אביב, של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ והלמ"ס, אוקטובר 2002, וכן: הלמ"ס, מוסף לירחון הסטטיסטי לישראל, 2, ירושלים, 1977.

אג"ח קונצרניות: מונפקות על ידי חברה, באמצעות תשקיף. תשקיף הוא מסמך ההצעה לציבור של ניירות ערך הכולל גילוי נאות על ניירות הערך המוצעים ותנאי הנפקתם, ופירוט בנוגע לעסקי החברה. התשקיף מפרט את פרטי ההנפקה, הדוחות הכספיים של החברה, מבנה ההון של החברה, וכל מידע מהותי אחר לגבי פעילות החברה.

אג"ח צמודה למדד: איגרת חוב, שערך הקרן והריבית המשולמת עליה, משתנה לפי השינוי במדד המחירים לצרכן.

אג"ח צמודה למט"ח: איגרת חוב, שערך הקרן והריבית המשולמים עליה מתעדכנים לפי שער המטבע שאליו האג"ח צמודה.

מק"מ, גילון ושחר: איגרות חוב ממשלתיות לא-צמודות.

מניות וניירות ערך הניתנים להמרה הרשומים בבורסה לניירות ערך (לוח ט/7)

"רצף": שיטה חדשה למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב, המופעלת מאוגוסט 1997 באופן הדרגתי לגבי כל ניירות הערך, ומבוססת על מערכת ממוחשבת למסחר רציף וסימולטני. המערכת מאפשרת הזרמה וביצוע שוטפים של פקודות על ניירות ערך בזירת המסחר הממוחשב.

מניה: תעודה המקנה למחזיק בה בעלות בחברה, זכות לקבל דיבידנדים מרווחי החברה, זכות הצבעה בחברה וזכות לקבל את החלק היחסי בנכסים שיוותרו לאחר פירוק, אם תפורק החברה.

מדד מניות: כלי סטטיסטי למדידת שינויים בשערי מניות. הבורסה מחשבת ומפרסמת מדדים לקבוצות שונות של מניות, כגון מדד תל אביב-25 (מדד המעו"ף), מדד תל אביב-100 ועוד.

מדד "תל אביב – 25" מהווה נכס בסיס למסחר בנגזרים "אופציות וחוזים עתידיים". המדד כולל את 25 המניות בעלות שווי השוק הגבוה ביותר שנכללות ברשימת 200 המניות בעלות המחזור היומי הממוצע הגבוה ביותר בתמורה כספית בבורסה בששת החודשים הקודמים שהסתיימו ביום ה-30.6 או ה-31.12. הרשימה (גם רשימת "תל אביב – 75") מעודכנת ביום המסחר הראשון של חודש פברואר ושל חודש אוגוסט בכל שנה.

מדד "תל אביב – 75" מתפרסם החל ב-1.5.00. מדד מניות זה משמש כנכס בסיס למסחר בנגזרים "אופציות וחוזים עתידיים" וכולל את 75 המניות בעלות שווי השוק הגבוה ביותר במחצית השנה הקודמת שנכללות ברשימת 200 המניות הסחירות ביותר בבורסה. לא נכללת במדד זה רשימת המניות "תל אביב – 25". הבסיס למדד זה הוא מדד "תל אביב – 100": $31.12.98=299.89$.

מדד "תל אביב – 100": מדד של כ-100 המניות הנכללות במדד "תל אביב – 25" או "תל אביב – 75" שהן בעלות שווי השוק הגדול ביותר וסחירות גבוהה.

יתר המניות וההמירים (כר"מ): מניות שאינן נכללות במדד תל אביב – 100.

מדד "תל-טק": מדד מניות הטכנולוגיה של הבורסה בתל אביב. המדד התפרסם לראשונה ב-2.4.00, וכולל חברות עתירות טכנולוגיה בתחומי האלקטרוניקה, המחשבים ומדעי החיים, וכן קרנות הון סיכון, בהתאם לכללים שנקבעו על ידי דירקטוריון הבורסה. הבסיס למדד זה הוא מדד "חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה": $31.12.98=212.61$.

מדד "תל אביב – בנקים" מתפרסם החל ב-1.6.00 ומורכב ממניות של חמשת הבנקים המסחריים שמניותיהם בעלות שווי השוק הגבוה ביותר. מדד זה משמש כנכס בסיס למסחר בנגזרים. הבסיס למדד זה הוא מדד "בנקים ואחזקה": $31.12.98=366.88$.

החל בינואר 2005 מפורסמים שלושה מדדים, המחושבים והמעודכנים פעמיים בשנה – בחודשים ינואר ויולי. המדדים הם:

מדד "יתר – 50", הכולל את 50 המניות בעלות שווי השוק הגבוה ביותר במדד יתר, והנכללות ב-200 המניות הסחירות ביותר בבורסה. הבסיס למדד זה הוא מדד "יתר 150": $31.12.04=538.59$. עד לינוי 2007 חושב מדד "יתר – 30".

מדד "תל אביב פיננסים – 15", הכולל את 15 המניות הגדולות ביותר הנכללות ב"רשימת מניות הפיננסים". רשימת מניות הפיננסים כוללת מניות של חברות בענפים "בנקים מסחריים", "בנקים למשכנתאות", "חברות ביטוח" ו"שירותים פיננסיים". הבסיס למדד זה הוא מדד "תל אביב – בנקים": $31.12.04=814.18$.

מדד "תל אביב נדל"ן - 15", הכולל את 15 המניות בעלות שווי השוק הגבוה ביותר הנכללות ב"רשימת מניות הנדל"ן". רשימת מניות הנדל"ן כוללת את המניות של חברות בענף "נדל"ן ובינוי", וכן חברות השקעה שמרבית הכנסותיהן הן מתחום הנדל"ן. הבסיס למדד זה הוא מדד "נדל"ן, בינוי וחקלאות": 31.12.04=278.80.

השערים היציגים של מטבעות חוץ: השער היציג של דולר ארה"ב ליום מסוים הוא ממוצע של שער הדולר בקנייה ושערו במכירה בש"ח (העברות והמחאות), במסחר הבין-בנקאי הדו-צדדי, סמוך לשעת סיום יום העסקים (בדרך כלל, בשעה 15:00), כפי שנקבע על ידי הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל. השערים היציגים של מטבעות אחרים ליום מסוים מחושבים לפי השער היציג של הדולר לאותו יום ביחס לשער החליפין של אותן מטבעות לדולר של ארה"ב (שערים מצטלבים – cross rates) באותה שעה בשוקי המטבע באירופה.

שערי חליפין ממוצעים: שער חליפין חודשי ממוצע חושב כממוצע של שערים יציגים יומיים בימי המסחר בחודש הנסקר (ללא ימי שבת, ראשון וחגים, שבהם לא מתפרסמים שערים יציגים). שער שנתי ממוצע חושב מהשערים החודשיים הממוצעים.

מחלקת המט"ח שבבנק ישראל הפסיקה לפרסם את שער סל חמשת המטבעות במאי 2007, ולכן הופסק גם פרסומו בלוחות ט/9 וט/10.

חח"ד – חשבונות חוזרים דביטוריים: חשבונות עובר ושב במטבע ישראלי, שלגביהם קיימות מסגרות אשראי מאושרות מראש, החייבות בעמלת הקצאה.

עלות אפקטיבית ממוצעת של חח"ד ועו"ש ביתרת חובה מחושבת במונחים של ריבית אפקטיבית שנתית, והיא כוללת את הריבית הרגילה, עמלת הקצאת קו האשראי, דמי ניהול חשבון ותשלום בגין חריגות בפועל. החל ביולי 1988 חישוב העלות מבוסס על החיובים בפועל של הרכיבים הנ"ל בסך חשבונות הלקוחות של שבעת הבנקים הגדולים.

ריבית: ריבית, הפרשי הצמדה (לרבות הפרשי הצמדה למט"ח) והפרשי שער של יתרות הנקובות במט"ח.

ריבית בסיסית: ריבית תעריפית ללקוחות מועדפים בעלי חשבונות חוזרים דביטוריים.

ריבית תעריפית היא הריבית הנומינלית ואינה כוללת דמי ניהול, היטל, עמלה וכו'.

ריבית רגילה: ריבית שנקבעה ללקוח, והכוללת ריבית בסיסית בתוספת פרמיית סיכון (לפי הערכת הבנק את הלקוח).

הנתונים על הבנקים, שערי ריבית ושערי חליפין מתקבלים מבנק ישראל. הנתונים על ניירות הערך מתקבלים מן הבורסה לניירות ערך בע"מ – תל אביב.

י. מחירים

עדכון המדדים וקישורים: כל מדד מעודכן מדי כמה שנים, ובמועדי העדכון מתעדכנים בין השאר סל המדד ומשקליו. בדרך כלל, לאחר כל עדכון מוצג המדד ביחס לתקופת בסיס השונה מזו שלפני עדכנו.

למטרות מעשיות ניתן לקשר סדרות של אותו מדד המוצגות ביחס לתקופות בסיס שונות, ולהביאן על ידי כך לבסיס שווה. הנוסחה הכללית של קישור מדד לקודם לו (מבחינת תקופת בסיס) היא על ידי הכפלתו ב"מקדם קשר". "מקדם הקשר" הוא המדד של תקופת הבסיס החדשה, המחושב על פי הבסיס הישן, חלקי 100.0.

מדד המחירים לצרכן מודד את אחוז השינוי שחל לאורך זמן בהוצאה הדרושה לקניית סל תצרוכת קבוע של משפחה, שניתן לאמוד את מחיריו באופן סדיר. החל בינואר 2007 נמדדים משקלי ה"סל", המייצג את תצרוכת משקי הבית, לפי סקר הוצאות משק הבית ב-2004-2005, והמדד הרשמי מוצג ביחס לתקופת הבסיס: ממוצע 2006=100.0 נקודות. בדבר פרטים על הרכב סל הצריכה ב-2004-2005 (במחירי 2006), ראה הירחון לסטטיסטיקה של מחירים, 1/2007 (מתפרסם באתר הלמ"ס באינטרנט בלבד).

מדד המחירים הסיטוניים של תפוקת התעשייה ליעדים מקומיים מודד את שינויי המחירים המתקבלים על ידי היצרנים בתעשייה בעבור מוצרים ושירותים מתפוקת התעשייה, בשלב השיווק הראשון בארץ. מינואר 1964 ועד דצמבר 1977 נכללו במדד כל ענפי התעשייה פרט לענף הדפוס ולענף היהלומים. החל בינואר 1978 נכלל במדד גם ענף "הוצאה לאור ודפוס", והחל בינואר 1995 נכללו במדד גם "דלקים".

החל בינואר 2006 מתפרסם המדד במתכונת מעודכנת המתבססת על מערכת משקלים חדשה המייצגת את תפוקת ענפי התעשייה השונים בשנת 2005. המחירים מושווים למחירי ה"סל" בשנת 2005 והמדד מוצג ביחס לתקופת בסיס חדשה: ממוצע 2005=100.0 נקודות.

מדד מחירי התשומה בבנייה למגורים מודד את אחוז השינוי שחל במשך הזמן בהוצאה הדרושה לקניית סל קבוע ומייצג של חומרים, מוצרים ושירותים לבניית בתי מגורים. החל בפברואר 2004 מתפרסם המדד על בסיס ינואר 2004=100.0, והוא מבוסס על תוצאות סקר הוצאות על מבני מגורים שבנייתם הושלמה עד התקופה שבין ינואר 1998 לספטמבר 2002 (ממצאי הסקר התפרסמו בירחון לסטטיסטיקה של מחירים, 2004/2).

למטרות מעשיות ניתן לקשר את המדד המוצג על בסיס ינואר 2004 למדד הקודם המוצג על בסיס אוקטובר 1992, על ידי הכפלתו במקדם קשר (לפירוט מקדמי הקשר, ראה באתר הלמ"ס באינטרנט, הירחון לסטטיסטיקה של מחירים, מדדים לפי בסיסים שונים ומקדמי קשר, מדד מחירי תשומה בבנייה למגורים, הגדרות והסברים ללוחות, סעיפים 1.3 עד 1.5).

מדד מחירי התשומה בסלילה מודד את אחוז השינוי שחל במשך הזמן בהוצאה הדרושה לקניית סל קבוע ומייצג של חומרים ושירותים המשמשים לסלילת כבישים. סל המדד שמחיריו נמדדים החל בפברואר 1996, מייצג את הרכב ההוצאות על עבודות סלילה שהסתיימו בשנים 1990-1991, לאחר התאמתן למחירי ינואר 1996. המדד המעודכן מוצג על בסיס ינואר 1996=100.0 (ממצאי הסקר התפרסמו בירחון לסטטיסטיקה של מחירים, 1996/1).

למטרות מעשיות ניתן לקשר את המדד המוצג על בסיס ינואר 1996 למדד הקודם המוצג על בסיס מאי 1981, על ידי הכפלתו במקדם קשר.

מדד מחירי התשומה בחקלאות מודד את אחוז השינוי שחל במשך הזמן בהוצאה הדרושה לקניית סל קבוע ומייצג של מוצרים ושירותים בענף החקלאות. החל בינואר 2001 מחושב מדד מחירי התשומה בחקלאות במתכונת מעודכנת על בסיס חדש (ממוצע 2000=100.0) ולפי מערכת משקלים חדשה.

למטרות מעשיות ניתן לקשר את המדד המעודכן המוצג על הבסיס החדש (2000=100.0) למדד הקודם, על ידי הכפלת המדד החדש במקדם קשר.

על השינויים שהוכנסו למדד עם עדכנו, ראה נספח לירחון לסטטיסטיקה של מחירים, 2001/6.

מדד מחירי התשומה באוטובוסים מודד את אחוז השינוי שחל במשך הזמן בהוצאה הדרושה לקניית סל קבוע ומייצג של מוצרים ושירותים הדרושים לענף התחבורה באוטובוסים. החל בינואר 2007 מחושב מדד מחירי התשומה באוטובוסים במתכונת מעודכנת על בסיס חדש (ינואר 2007=100.0) ולפי מערכת משקלים חדשה.

למטרות מעשיות ניתן לקשר את המדד המעודכן המוצג על הבסיס החדש (2007=100.0) למדד הקודם, על ידי הכפלת המדד החדש במקדם קשר.

על השינויים שהוכנסו למדד עם עדכנו, ראה ירחון לסטטיסטיקה של מחירים, מדדים לפי בסיסים שונים ומקדמי קשר, מדד מחירי תשומה באוטובוסים, הגדרות והסברים ללוחות, סעיפים 1.3 עד 1.5.

יא. עבודה ושכר

סקר כוח אדם

סקר כוח אדם של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה נערך בכל רבע שנה. בשנת 2008 חושבו האומדנים של כל סקר רבע שנתי מנתוני המדגם של מעל 25,000 נפש בממוצע במדגם, המייצגים את האוכלוסייה הקבועה (דה-יורה) של מדינת ישראל בגיל 15 ומעלה.¹

¹ להסברים מפורטים והגדרות ראה: הלמ"ס, [סקרי כוח אדם 2008](#), פרסום מיוחד 1377, ירושלים, תשי"ע-2009 (באינטרנט בלבד).

החל ב-1999 נעשה ניפוח של מדגם סקר כוח אדם לפי אומדני אוכלוסייה מעודכנים על סמך תוצאות מפקד האוכלוסין והדירור 1995.

במקביל לכך הופעלה החל ב-1999 שיטת ניפוח חדשה. שיטה זו מתייחסת לקבוצות ניפוח שונות מאלו שהיו בשיטת הניפוח הישנה. היא כוללת חלוקה לפי מין, עשר קבוצות גיל ו-39 קבוצות יישובים, וכן קבוצות מיוחדות לעולי 1990 ואילך. בשיטה החדשה אין בחלוקה לשכבות הניפוח הפרדה לפי דת (פרט לחלוקה ליישובים יהודיים וליישובים לא-יהודיים). בשיטה זו מקדם הניפוח אחיד לכל בני משק הבית. מקדם הניפוח של משק הבית מבטא את מספר משקי הבית ואת מספר הנפשות באוכלוסיית הסקר המיוצגות על ידי משק הבית. נשמרת התאמה מלאה בין התפלגות הנפשות שמספרן נופח לבין האומדנים הדמוגרפיים של הלמ"ס. לנתוני 1998 נעשה עיבוד מחודש כדי לאפשר השוואת נתונים.

בשנת 2002 בוטלו שכבות הניפוח של העולים מ-1990 ואילך ונשארה רק קבוצה אחת של עולי ארבע השנים האחרונות. כתוצאה מכך הצטמצם מספר הקבוצות לפי יישובים ל-34. לנתוני 2001 נעשה עיבוד מחודש כדי לאפשר השוואת נתונים.

שבוע קובע: השבוע המסתיים בשבת שלפני בוא הסוקר למשק הבית.

כוח העבודה האזרחי: בני 15 שנה ומעלה, שהיו "מועסקים" או "בלתי מועסקים" בשבוע הקובע, לפי ההגדרות המפורטות להלן:

מועסקים: אנשים שעבדו לפחות שעה אחת בשבוע הקובע בעבודה כלשהי תמורת שכר, רווח או תמורה אחרת; כל העובדים בקיבוצים (בין בשירותים ובין בענפים אחרים); בני משפחה שעבדו בשבוע החקירה ללא תשלום למעלה מ-15 שעות בשבוע, ואנשים השוהים במוסדות שעבדו למעלה מ-15 שעות בשבוע; אנשים שנעדרו זמנית מעבודתם.

בלתי מועסקים: אנשים שלא עבדו אפילו שעה אחת בשבוע הקובע, חיפשו עבודה באופן פעיל בארבעת השבועות האחרונים שקדמו לו, על ידי רישום בלשכות העבודה של שירות התעסוקה או בלשכת עבודה אחרת, או על ידי פנייה אישית או בכתב למעסיק וכו', והיו יכולים להתחיל לעבוד בשבוע הקובע, לו הוצעה להם עבודה מתאימה ("זמינות לעבודה").

שכיר: כל אדם שעבד אצל מישהו אחר, תמורת שכר יומי, חודשי או קבלני, או בתמורה אחרת כלשהי.

שעות עבודה בשבוע: מספר שעות העבודה שעבד, למעשה, המועסק (או השכיר) בשבוע הקובע, כולל שעות עבודה נוספות בכל מקומות העבודה, שעות המתנה ושעות הכנה (לגבי עובדי הוראה ואומנים), וכן שעות עבודה של אדם שעבד ללא תשלום בעסק או במשק החקלאי של המשפחה (אם עבד 15 שעות ויותר בממוצע לשבוע).

ממוצע שעות עבודה בשבוע הוא התוצאה של חלוקת סך כל שעות העבודה בשבוע של כל המועסקים (או של השכירים) במספר המועסקים (או השכירים), כולל הנעדרים זמנית מעבודתם.

ענף כלכלי:¹ כל מועסק סווג בענף הכלכלי שאליו משתייך המפעל או המוסד, שבו עבד בשבוע הקובע. הענף הכלכלי נקבע על פי הפעילות העיקרית של יחידת הסיווג.

בעקבות השינויים שנעשו בסיווג ענפי הכלכלה בשנת 2003, בעיקר הרחבת סיווג ענפי ההיי-טק (טכנולוגיה עלית), נבדק הסימול של כל המועסקים בסקר. בתוך כך נתגלו שיבושים ביישום כללי הסימול בסקרי משפחות, בעיקר במפעלים העוסקים ביותר מפעילות אחת. לפיכך נעשה סימול מחדש בענפים אלו. המעברים העיקריים היו בין הענפים "מינהל ציבורי", "שירותים קהילתיים", חברתיים ואישיים, "חינוך", "שירותי בריאות, רווחה וסעד" ו"שירותים למשק הבית על ידי פרטיים".

תעסוקה ושכר (על פי מקורות מינהליים)

הסטטיסטיקה על תעסוקה ושכר מבוססת בעיקרה על עיבוד חודשי של דיווחי המעסיקים (מתוקף חוק) למוסד לביטוח לאומי על משרות שכיר של עובדים ועל שכר, על גבי טופסי 102 (למשרות שכיר של עובדים ישראלים) ו-612 (למשרות שכיר של עובדים מחו"ל), ובחלקה על מקורות מינהליים אחרים. הנתונים של משרות השכיר של עובדים מאזורי יהודה והשומרון וחבל עזה מתקבלים ממינהל התשלומים של שירות התעסוקה. הנתונים של משרות השכיר של עובדי מדינה ועובדי רשויות מקומיות מתקבלים מעיבוד קובצי השכר המתקבלים ממל"מ מערכות בע"מ ומהחברה לאוטומציה במינהל השלטון המקומי בע"מ.

אומדנים מוקדמים של משרות השכיר ושל השכר הממוצע למשרת שכיר מתפרסמים כחודשיים לאחר תום החודש שבעבורו שולם השכר. האומדנים עוברים עיבודים אחדים, ומתפרסמים כמה פעמים, בכל פעם ברמת מהימנות גבוהה יותר.

¹ הלמ"ס, הסיווג האחד של ענפי הכלכלה 1993, פרסום טכני 63, מהדורה שנייה, ירושלים, 2003.

החל בינואר 2005, הנתונים על מדדי תעסוקה ושכר מבוססים על מדגם חדש, והבסיס החדש הנו 2004. מדגם משרות השכיר של עובדים ישראלים כולל כ-12,700 מפעלים פעילים, ומכסה כ-60% מסך כל משרות השכיר. מדגם משרות השכיר של עובדים מחו"ל כולל כ-2,370 מפעלים פעילים, ומכסה כ-78% מסך כל משרות השכיר.

השוואה לתקופות קודמות יש לעשות באמצעות מדדים.

משרות שכיר: מספר המשרות של עובדים (קבועים וארעיים) שעבדו באותו חודש לפחות יום אחד (או נעדרו זמנית בתשלום עקב מחלה, חופשה, מילואים וכו'), אשר מופיעות בגיליונות התשלומים של מפעלים או של מוסדות. משרות המופיעות בגיליונות התשלומים של יותר ממפעל או ממוסד אחד באותו חודש, נספרות כמספר הפעמים שהן מופיעות, כך שלמעשה הנתונים מתייחסים למספר המשרות שבעבורן שולם שכר באותו חודש.

משרות שכיר של עובדים זרים: מספר המשרות של עובדים מחוץ לארץ וכן משרות של עובדים מאזורי יהודה והשומרון וחבל עזה שאינם רשומים במרשם האוכלוסין של ישראל ועובדים מדרום לבנון (עד מאי 2000).

משרות שכיר של עובדים מחו"ל: מספר המשרות של עובדים מחוץ לארץ (קבועים וארעיים) המדווחות בטופס 612 של המוסד לביטוח לאומי. הנתונים כוללים גם משרות של עובדים מאזור יהודה והשומרון שעליהן מדווחים על גבי טופס 612 המעסיקים השייכים לסניף מזרח ירושלים של המוסד לביטוח לאומי. הנתונים אינם כוללים משרות של מטפלים/ות המועסקים במשק הבית ומדווחים על ידי מעסיקיהם כעוזרי בית. המוסד לביטוח לאומי אינו בודק את מעמד העובדים מבחינת החוק.

משרות שכיר של עובדים מאזורי יהודה והשומרון וחבל עזה (שאינם רשומים במרשם האוכלוסין של ישראל): עד סוף שנת 2003 קיבלו את שכרם ממינהל התשלומים של שירות התעסוקה. בשנת 2004 הופסק תשלום שכרם באמצעות מינהל התשלומים של שירות התעסוקה, ועובדים אלו מקבלים את שכרם באמצעות הממונה, לפי חוק עובדים זרים. הדיווחים ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה ממשיכים להתקבל ממינהל התשלומים של שירות התעסוקה.

התפלגות משרות השכיר לפי טופס 102:

החל בשנת 2001 מתפרסמים האומדנים של התפלגות משרות השכיר ושל השכר הממוצע למשרת שכיר לפי קבוצות חיוב בדמי ביטוח לאומי (על פי הגדרת המוסד לביטוח לאומי, טופס 102). על פי תיקונים לחוק הביטוח הלאומי ולחוק ביטוח בריאות ממלכתי, השתנו הכללים לתשלום דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות, ולפיהם, החל במשכורת חודש ינואר 2006 ישולמו וינוכו דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות מופחתים מהכנסה שעד 60% מהשכר הממוצע. עד למועד זה היה השיעור המופחת על הכנסה שעד 50% מהשכר הממוצע (על השינויים בחוק הביטוח הלאומי ראה [סטטיסטיקה של עבודה ושכר](#), באתר האינטרנט של הלמ"ס).

החל בשנת 2007, עקב שינוי באופן הדיווח על טופס 102, מתפרסמים האומדנים לגבי סך כל משרות השכיר והשכר הממוצע ללא פירוט על פי קבוצות חיוב בדמי ביטוח לאומי.

שכר ברוטו לחודש: כל התשלומים ברוטו ששולמו לכל משרות השכיר בחודש, כולל שכר יסוד, תוספות יוקר, תוספות ותק, הפרשים בעבור תקופות קודמות, מקדמות, תשלומים בעבור שעות נוספות, פרמיות, תגמולים, מענקים ותוספות למיניהם (שוטפים או חד-פעמיים), כגון כונויות, תורנויות, "משכורת חודש 13", קצובת נסיעה, קצובת הבראה, גמול השכלה, גמול השתלמות, תשלומים בעבור אחזקת רכב וכו'. השכר ברוטו אינו כולל הוצאות עבודה נוספות וסכומים שהמעסיק משלם לקרנות (כגון קרנות פנסיה או ביטוח בעבור השכירים), מס מעסיקים וכד'.

שכר חודשי ממוצע למשרת שכיר: השכר ברוטו לחודש מחולק במספר משרות השכיר באותו חודש (מהגדרת משרות שכיר נובע, כי השכר החודשי הממוצע למשרת שכיר נמוך מן השכר החודשי הממוצע לשכיר).

מדד סך כל השכר במחירים קבועים מחושב על ידי חלוקת מדד סך כל השכר במחירים שוטפים במדד המחירים לצרכן לאותו חודש. אומדנים שנתיים, רבעוניים וכיו"ב הם ממוצע אריתמטי של המדדים החודשיים במחירים קבועים.

מדד שכר חודשי ממוצע למשרת שכיר במחירים קבועים מתקבל על ידי חלוקת מדד סך כל השכר במחירים קבועים במדד משרות השכיר.

משרות שכיר של עובדי רשויות מקומיות:

שכר נטו: השכר ברוטו לחודש, פחות הניכויים משכר העובד למוסד לביטוח לאומי (כולל ביטוח בריאות, החל בינואר 1995) ולמס הכנסה.

יחידת עבודה: צירוף של חלקי משרות למשרה מלאה, בהתאם לדירוג שלפיו משלמים שכר. לדוגמה, שלושה עובדים בשליש משרה ייספרו כשלוש משרות שכיר, אך כיחידת עבודה אחת.

האוכלוסייה הנחקרת כוללת את כל משרות השכיר במשק הישראלי המדווחות למוסד לביטוח לאומי על גבי טופס 102; כמו כן, נכללות משרות שכיר של חברי קואופרטיבים, עובדים אזרחיים של מערכת הביטחון ועובדים מאזורי יהודה והשומרון וחבל עזה. האוכלוסייה כוללת גם את משרות השכיר של עובדים מחוץ לארץ המדווחים למוסד לביטוח לאומי על גבי טופס 612. האוכלוסייה אינה כוללת משרות שכיר של חברי קיבוצים העובדים במשקיהם או במפעלים שבבעלות משקיהם, מעסיקים שאינם שכירים העובדים במפעליהם, תלמידים בבתי ספר מקצועיים וחקלאיים, חניכים במוסדות להכשרה מקצועית ועוזרי בית.

אבטלה רשומה

תביעות לתשלום דמי אבטלה

הנתונים מתקבלים מדי חודש מהמוסד לביטוח לאומי. על ניכוי עונתיות ואומדני מגמה – ראה סקר כוח אדם (הנתונים מחושבים מחדש מדי חודש).

"תביעות לתשלום דמי אבטלה" הן תביעות אשר הוגשו למוסד לביטוח לאומי בחודש הקודם על זכאות לדמי אבטלה. במספר התביעות נכללים:

א) תביעות המוגשות על ידי מובטלים אשר קיבלו אישורי אבטלה משירות התעסוקה על מספר הימים שבהם היה התובע מובטל באותו חודש.

ב) משתתפים בהכשרה מקצועית המקבלים השלמה של ביטוח אבטלה לפי חוק ביטוח אבטלה.

תביעה ראשונה: תביעה שמגיש המובטל בפעם הראשונה בתוך תקופה של שנה מיום התאריך הקובע (אחד בחודש שבו התחילה האבטלה). אם התובע עבד שלושה חודשים ויותר וחזר להיות מובטל, עליו להגיש תביעה חדשה.

תביעת המשך: תביעה לתשלום נוסף אשר הוגשה לאחר התביעה הראשונה, עד תום תקופת הזכאות.

י.ב. חקלאות

בירחון מובאים שני לוחות סיכום חודשיים של הסטטיסטיקה החקלאית. נתונים מפורטים מתפרסמים **ברבעון לסטטיסטיקה חקלאית**. לוחות אלו ונתונים נוספים אפשר למצוא בפרסומים אחרים המופיעים באתר האינטרנט של הלמ"ס.

שיווק תוצרת חקלאית מקומית

זוהי סדרה חודשית של נתונים על התוצרת המקומית בלבד (מינואר 2008 כולל העברות לאזור יהודה והשומרון ולחבל עזה) שייצורה הסתיים (לאחר גידול, קטיף, מיון ואריזה) בחודש הנסקר, והיא שווקה ליעדים: השוק המקומי, יצוא ותעשייה.

הנתונים כוללים את התוצרת שנמכרה (שווקה) באמצעות גופי השיווק והריכוז האלה:

1. מועצות ייצור
 2. ארגונים ותאגידים ענפיים (כולל הערכות)
 3. סיטונאי ירקות ופירות
 4. יצואנים
 5. מפעלי תעשייה ובתי מטבחים
- במקרים מסוימים (כגון כותנה), נתוני הסדרה מתייחסים לתוצרת מאוחסנת לפני שיווקה.

הסדרה אינה כוללת את התוצרת החקלאית הנמכרת (משווקת) שלא באמצעות הגופים הנ"ל, כגון מכירה פרטית, ואף לא צריכה פרטית ותוצרת ביניים.

החל בשנת 2006, עקב שינויים במועצת הצמחים, נתוני שיווק הפירות לצריכה מקומית מבוססים על הערכות של המועצה. גם נתוני שיווק הירקות מיוני עד דצמבר 2006 מבוססים על הערכות. מינואר 2008, נתוני שיווק הפירות מבוססים על הערכות רבעוניות של מועצת הצמחים.

ערך התוצרת

ערך התוצרת מחושב על פי המחירים שנאמדו בחודש הנסקר (במחירים שוטפים) בנקודת היציאה מענף החקלאות (השלב שבו עוברת התוצרת החקלאית: לתעשייה – בכניסה למפעל; לשיווק המקומי – בכניסה לשוק הסיטוני; ליצוא – בכניסה לנמל). הסיכום השנתי של הערך נעשה על ידי התאמת ערכי הריכוז החודשיים לממוצע השנתי, לפי מדד המחירים לצרכן.

יש להדגיש:

1. קבוצת גידולי השדה כוללת רק את הגידולים: חיטה, כותנה, אגוזי אדמה, תירס ואפונה. מבחינת הכמות (בטונות) והערך (בש"ח), אלה הם רוב גידולי השדה (כ-70 אחוז).

2. נתוני הבקר והצאן (בטונות) הם אומדנים לפי מספר הראשים שנשטפו בבתי המטבחים. אומדן המשקל חושב לכל סוג בקר לפי קבוצות משקל.

יג. תעשייה

הנתונים מבוססים על דוחות מפעלי תעשייה ועל מידע המתקבל ממוסדות ממשלתיים.

מדדי התעשייה מודדים את השינויים השוטפים בייצור תעשייתי (במחירים קבועים), בפדיון (במחירים שוטפים), בתעסוקה ובשכר בתעשייה.

מדדים אלו מבוססים על מדגם של כ-2,300 מפעלים השייכים לענפי התעשייה (כרייה וחרושת), ללא ענף היהלומים), כפי שהוגדרו בהסיווג האחד של ענפי הכלכלה, 1993.¹

החל בירחון אפריל 2005 מוצג המדד לפי הבסיס: 100.0=2004.

מדד הייצור התעשייתי משקף את השינויים החודשיים בנפח הייצור, שהוא הערך המוסף של התעשייה בכל אחד מענפיה.

מאחר שלמעשה, אין אפשרות לקבל מן המפעלים דיווח חודשי על השינויים בערך המוסף לצורכי חישוב המדד של הייצור התעשייתי, מודדים את השינויים באמצעות אינדיקטורים שונים, כגון ייצור מוצרים ופדיון במחירים קבועים, בהנחה, שהשינויים בהם משקפים את השינויים בערך המוסף. השינויים החלים באינדיקטורים של ענפי המשנה משוקללים בהתאם לערך המוסף של ענפי משנה בתוך ענף ראשי וסך הכל. כמקור למשקלות עבור ענפי משנה וענפים ראשיים משמש הערך המוסף הגולמי, במחירי גורמי הייצור, כפי שנתקבל מסיכומים של סקר התעשייה והמלאכה ל-2002 מותאמים לשנת בסיס המדדים, 2004.

משרות שכיר (קודם: שכירים): כל העובדים המופיעים בגיליונות התשלום (מנהלים, פקידים ופועלים, כולל משרות של עובדים מאזורי יהודה והשומרון וחבל עזה) וכן חברי אגודות שיתופיות. חברי קיבוץ העובדים במפעל קיבוצי אך אינם מקבלים שכר נחשבים כבעלים. לא נכללים עצמאיים המבצעים עבודות בקבלנות למפעל.

משרות (קודם: מועסקים): משרות שכיר, בעלים וכן בני משפחה העובדים ללא שכר.

מועסקים, שכירים/משרות, משרות שכיר

הגדרות והסברים

1. אומדני תעסוקה: אנשים או משרות.

סקרי משקי בית: אומדני תעסוקה מתייחסים לאנשים הקשורים לפעילות כלכלית. מקור הנתונים: ריאיון משקי בית.

1 הלמ"ס, הסיווג האחד של ענפי הכלכלה 1993, פרסום טכני 63, מהדורה שנייה, ירושלים, 2003.

סקרי משקי בית שהלמ"ס עורכת הם: סקרי כוח אדם, סקרי הוצאות משק בית, הסקר החברתי, מפקד האוכלוסין והדיר. **סקרי עסקים:** אומדני תעסוקה מתייחסים למשרות הכוללות תעסוקה בתשלום. מקור הנתונים: דיווחי מעסיקים או דיווחים מינהליים (משרות השכיר המדווחות למוסד לביטוח לאומי).

משרות (סקרי עסקים)	אנשים (סקרי משקי בית)
משרות שכיר	מועסקים שכירים
משרות לא-שכיר	לא-שכירים

2. החל בשנת 2005 חל שינוי במונחים הנהוגים בסקרי עסקים: "משרות" ו"משרות שכיר" במקום "מועסקים" ו"שכירים". לשינוי במונחים אלו אין כל השפעה על הנתונים.
3. אנשים העובדים ביותר ממשרה אחת אצל מעסיקים שונים, ייספרו בסקרי משקי בית כמועסקים פעם אחת, ואילו בסקרי עסקים הם ייספרו פעם בעבור כל משרה שהם מחזיקים.
4. הנתונים משני המקורות אינם תואמים בגלל: הבדלים בהגדרות, בכיסוי החקירה, במקורות המידע, בשיטות איסוף הנתונים ובשיטות האמידה, וכן כתוצאה משונות המדגמים ומטעויות השבה.

שעות עבודה למעשה כוללות גם את השעות הנוספות, אך אינן כוללות שעות היעדרות בתשלום עקב חופשה, מחלה, מילואים וכו'.

שכר ומשכורת (= שכר): כל התשלומים ברוטו המופיעים בגיליונות התשלום והחייבים במס הכנסה, כגון שכר יסוד, תוספות (יוקר, ותק, משפחה וכו'), שכר שעות נוספות, הטבות, פרמיות, תשלומים חד-פעמיים כגון "משכורת חודש 13" והפרשי שכר בעבור תקופה קודמת ששולמו בחודש הדוח. כולל תשלומים בעבור שעות היעדרות בתשלום (מחלה, מילואים, חופשה וכו'). לא כולל הוצאות נוספות, כגון תשלומים לקרנות, מס מקביל ומס מעסיקים.

עלות עבודה: נוסף על הנתונים המתקבלים במסגרת מדדי התעסוקה והשכר החודשיים (שכר ברוטו, תשלומים חד-פעמיים והפרשי שכר לתקופה קודמת), מתקבלים גם נתונים חודשיים על עלות העבודה (שכר והוצאות עבודה נוספות) ששולמה בגין העסקת עובדים, כגון הפרשות לביטוח לאומי ולקרנות, מס מקביל, מס מעסיקים והסעת עובדים. מנתונים אלו, לאחר "החלקת" התשלומים החד-פעמיים (ראה הסבר להלן), חושב מדד סך כל התשלומים הקשורים בהעסקת עובדים – מדד עלות העבודה.

שיטת החלקה של התשלומים החד-פעמיים: בדרך כלל, תשלומים חד-פעמיים ותשלומים למפרע מתייחסים לתקופה של כמה חודשים. אין אפשרות לקבל מהמפעלים פירוט מדויק של תשלומים אלו לפי החודשים שאליהם הם מתייחסים. הואיל ויש תנודות ניכרות בגובה התשלומים החד-פעמיים, הוחלט לכלול בשכר, מדי חודש, ממוצע נע של התשלומים החד-פעמיים והתשלומים למפרע בארבעת החודשים האחרונים (חודש הדיווח ושלושה חודשים קודמים).

מדד עלות לשעת עבודה בתשלום מחושב כיחס בין מדד עלות העבודה לבין מדד שעות העבודה בתשלום, כולל שעות עבודה למעשה ושעות היעדרות בתשלום.

מדד שכר לשעת עבודה בתשלום מתקבל מחלוקת מדד שכר (למעט תשלומים חד-פעמיים והפרשי שכר בעבור תקופה קודמת) במדד שעות עבודה בתשלום (אלו הן שעות עבודה למעשה ושעות היעדרות בתשלום).

ערך המכירות (פדיון) במחירים שוטפים כולל את ערך המכירות לשוק המקומי, מכירות ליצוא, הכנסות מעבודות ותיקונים והכנסות מייצור מוצרים לשימוש עצמי וממסים, כגון מס קנייה ובלו ומס ערך מוסף. הפדיון אינו כולל סובסידיות ותמריצי יצוא.

יד. אנרגיה

יחידת מידה: בסיכום כל צורות האנרגיה שבמאזן נעשה שימוש ביחידה "שעט"י" – שווה ערך לטון נפט – השווה לערך קלורי של 10⁷ מיליון קילו קלוריות על בסיס של "ערך קלורי נטו".

אנרגיה בסיסית (או אנרגיה ראשונית) היא האנרגיה המשמשת ישירות את המשק בפעילותו ללא גלגול ביניים כגון זיקוק. הכוונה לדלק גולמי או לגז טבעי (המשמש כחומר בעירה בתעשיות השונות), או לחשמל המופק בתחנות הידרו-אלקטריות.

אנרגיה מותמרת (או אנרגיה משנית): קטגוריה זו כוללת את האנרגיה המופקת מחומרים שהתקבלו באמצעות התמרה ממוצרי אנרגיה אחרים, כגון אנרגיה המתקבלת ממוצרי נפט שהופקו מנפט גולמי או אנרגיית חשמל המופקת בתחנות כוח תרמיות.

אנרגיה לרשות המשק (מכונה לעתים גם "סך הדרישה לאנרגיה בתוך המשק") – מסכמת את סך כל האנרגיה שעמדה לרשות המשק בתקופת הדיווח ומתקבלת מסיכום הנתונים האלה:

(א) הייצור המקומי של אנרגיה בסיסית, שהיא למעשה סך כל התפוקה של אנרגיה בסיסית (כמו דלק גולמי, גז טבעי או ניצול אנרגיה סולרית).

(ב) יבוא – לייצור המקומי של האנרגיה הבסיסית מתווסף היבוא של האנרגיה לכל צורותיה.

(ג) יצוא ותדלוק אניות – נתונים אלו, הכוללים גם מכירות לאזורי יהודה והשומרון וחבל עזה, מנוכים מסך הכל העומד לרשות המשק. למרות אי-העקיבות בכך, אין מנכים כאן את תדלוק המטוסים, וזאת כדי שיהיה אפשר להשוות את הנתונים לנתונים שבפרסומים הבין-לאומיים.

(ד) שינויים במלאי – גריעה של עליית המלאי או הוספת ירידתו מתייחסות למלאי אצל היבואנים, ספקי האנרגיה ויצרני האנרגיה בלבד. הן אינן כוללות את המלאי שבידי הצרכנים הסופיים.

(ה) הפרשים סטטיסטיים – ה"אנרגיה לרשות המשק" כוללת גם את הטעויות וההשמטות, הנובעות משימוש במקורות אינפורמציה לא-תלויים. ההפרשים מבטאים הבדלים בזמן דיווח הנתונים ובהגדרות, טעויות מדידה וכו'.

ראה גם פרסומים מפורטים יותר בנושא האנרגיה בישראל בהוצאת הלמ"ס.

ייצור אנרגיה מותמרת: זרם מוצרי האנרגיה העובר להתמרה, לעתים בשלבים מספר. נתונים חיוביים פירושים ערך התפוקה של ייצור מוצרי נפט או תפוקת החשמל (בשעט"ן). נתונים שליליים פירושים ערך התזקיקים שבהם השתמשו (התשומות). ההפרש בין שני המספרים, בערך המוחלט, מבטא את ההפסדים בהתמרה. העמודה המתייחסת לכך בלוח יד/1 כוללת גם את השימוש העצמי באנרגיה והפסדים בהפצה ובחלוקה על ידי תחנות הכוח.

שימושים סופיים: רכיב זה מתייחס לשימוש הסופי של האנרגיה בצורותיה השונות בתקופת הדיווח על ידי הצרכנים. השינויים במלאי אצל הצרכנים נחשבים כחלק מהצריכה הסופית. הדבר כולל גם שימוש בחשמל שיוצר על ידי תחנות כוח במפעלי תעשייה לשימוש עצמי.

שימוש שלא כמקור אנרגיה: הנתונים כוללים את האנרגיה ששימושה היה אחר מאשר יצירת כוח, חום או מאור.

הערה: עקב תהליכי הפרטה במשק בשנים האחרונות ובהתאם לפקודת הסטטיסטיקה (הנוסח החדש), התשל"ב-1972, הלמ"ס מנועה מלפרסם את נתוני מאזן האנרגיה החל בשנת 2007.

טו. בנייה

התחלה וגמר של בנייה (נתונים פיזיים) (לוחות טו/1-טו/6, טו/8)

הנתונים על הבנייה מבוססים על דיווח לגבי היתרי בנייה, המתקבל מרשויות מקומיות ומוועדות לתכנון ולבנייה מקומיות; על קובץ מינהלי המתקבל ממשד הבינוי והשיכון; על דוח של משרד הפנים; על גזרי דין בנושא בנייה בלתי חוקית ועל איסוף נתונים מקבלנים ומחברות בנייה במסגרת סקר שדה של הלמ"ס.

סיכומי הבנייה כוללים את הבנייה האזרחית בארץ, לרבות הבנייה ביישובים היהודיים באזור יהודה והשומרון, וכן אומדנים של פיגורים בדיווח ושל בנייה ללא היתר של הרשות המקומית. הם אינם כוללים את הבנייה של משרד הביטחון וצה"ל. הנתונים אינם כוללים: קרוונים ומגורונים, הקמת חממות וסככות למיניהן, בנייה ביישובים לא מוכרים על ידי המדינה שבהם מתגוררים בדוים, חוות בודדים ומתיישבים בודדים, מאחזים באזור יהודה והשומרון, בנייה שעבורה לא נמסר דיווח ללמ"ס על גבי היתרי בנייה, בנייה בלתי חוקית שלא למגורים ובנייה בלתי חוקית למגורים שלא נרשמה בדוח של משרד הפנים.

יזום בנייה: מתכנן הבנייה (מי שקובע את המיקום, התקן והשטח) והמפקח עליה.

בנייה ביזמה ציבורית: בנייה ביזמת הממשלה, המוסדות הלאומיים, הרשויות המקומיות והחברות שבשליטתם המלאה של מוסדות אלה.

בנייה ביזמה פרטית: בנייה שאינה ביזמה ציבורית.

שלב בנייה: השלבים העיקריים של בנייה הם: היתר בנייה, התחלת בנייה, בנייה פעילה וגמר בנייה.

היתר בנייה: אישור בנייה שהנפיקה ועדה לתכנון ולבנייה, המאפשר למבקש ההיתר להתחיל בבנייה.

התחלת בנייה: התחלת חפירת היסודות של בניין. מועד התחלת הבנייה של דירה הוא מועד התחלת הבנייה של הבניין שבו היא ממוקמת.

בניין: מבנה עצמאי המכיל חדרים או חללים, מכוסה בגג וסגור בדרך כלל על ידי קירות חיצוניים או קירות מחיצה הנמשכים מהיסודות עד הגג. בפרסומי הלמ"ס מופיע המונח בניין, וכוונתו לבניין חדש. בניין חדש נבנה במגרש שעליו לא קיים בניין, או על יסוד של בניין הרוס שממנו לא נשארו קירות היכולים לשמש בבניין החדש. בניינים נבנים למגורים או שלא למגורים – להארכה, למסחר ולשירותים עסקיים, לתעשייה, לחקלאות ולבנייני ציבור.

בניין בבנייה פעילה: בניין בתהליך בנייה פעיל. לא נכללים בניינים שבנייתם הופסקה.

דירה בבנייה פעילה: דירה שהבניין שבו היא ממוקמת נמצא בתהליך בנייה פעיל. לא נכללות דירות שבנייתן הופסקה.

גמר בנייה: השלמת הבנייה של בניין או תחילת השימוש בלפחות מחצית שטחו (המוקדם מביניהם). הסטטיסטיקה של גמר בנייה מתייחסת למספר הבניינים או הדירות שבנייתם הושלמה. גמר בנייה של דירה הוא גמר הבנייה של הבניין שבו היא ממוקמת. לעומת זאת, במשרד הבינוי והשיכון נכללות במניין הדירות הגמורות כל הדירות שבנייתן הסתיימה, גם אם עדיין לא הסתיימה בנייתן של לפחות 50% מהדירות בבניין.

חודשי בנייה: מספר החודשים מהתחלת הבנייה עד גמר הבנייה. בחישוב ממוצע חודשי הבנייה של בניינים ניתן משקל שווה לכל בניין, ללא קשר למספר הדירות שבו. חישוב ממוצע חודשי הבנייה של דירות מתבסס על חודשי הבנייה של הבניינים, תוך שקלולם לפי מספר הדירות שבהם. לדוגמה: נבנו שלושה בניינים – בניין בן 30 דירות נבנה במשך 28 חודשים, בניין בן 20 דירות נבנה במשך 26 חודשים ובניין בן 10 דירות נבנה במשך 20 חודשים. ממוצע חודשי הבנייה של בניין הוא 24.6 (ממוצע של 28, 26 ו-20 חודשים). ממוצע חודשי הבנייה של דירה בבניין הוא $26.0 = 30 \times 28 + 20 \times 26 + 10 \times 20$ מחולק ב-60 דירות = 26.0.

שטח בנייה: סך כל השטח של כל הקומות בבניין, כולל הקירות החיצוניים, שטח המרפסות והשטח הבנוי מתחת לעמודים. שטח קומה נמדד בין הקצוות החיצוניים שלה (בין הקצוות החיצוניים של הקירות החיצוניים).

שטח דירה: שטח בנייה למגורים, כולל את שטח הדירה ואת השטח לשימוש משותף בבניינים בני שתי דירות ויותר. לא נכללות תוספות לדירות קיימות.

מחוז: המחוזות הוגדרו לפי החלוקה המינהלית הרשמית של המדינה, שלפיה קיימים 6 מחוזות. ב-1972 נוספו אזורי יהודה והשומרון וחבל עזה, כדי לאפיין את היישובים היהודיים ואוכלוסייתם שם. הנתונים לשנת 2005 מתייחסים לתושבים באזורי יהודה והשומרון וחבל עזה ומשקפים שינויים שחלו באוכלוסייה עקב פינוי היישובים הישראליים (היהודיים) מחבל עזה ומצפון השומרון במסגרת חוק יישום תכנית ההתנתקות, התשס"ה-2005. החל בשנת 2006 נקרא השטח אזור יהודה והשומרון.

שטח תוספת בנייה למגורים: שטח חדר נוסף ושטח חדר שירות שנבנו כתוספת לדירה קיימת. לא נכללת עבודה שאינה קשורה בתוספת שטח בנייה, כגון שיפוץ וסגירת מרפסת.

בניין למגורים: בניין שמחצית או יותר משטחו מיועד למגורים. נכללים גם: בנייני הוסטלים, דיור מוגן, דיור לגיל הזהב ופנימיות. לא נכללים מלונות, אכסניות, בנייני "קלאב הוטל" (אשר נכללים בבנייה להארכה), בתי חולים ובתי אבות (אשר נכללים בבנייה לבנייני ציבור). בנייני מגורים כוללים בניינים צמודי קרקע ובניינים אחרים. בבניין צמוד קרקע לכל דירה כניסה משלה ממפלס הקרקע. לגבי בניינים למגורים מובאים נתונים על מספר הקומות ועל מספר הדירות שבהם.

דירה: חדר או מערכת חדרים בבניין המיועד לדיור. לדירה יש גישה נפרדת מהרחוב או משטח משותף עם דירות אחרות בתוך הבניין. במניין הדירות נכללות גם דירות בהוסטלים ובדיור מוגן, אך לא נכללות דירות נופש, כגון דירות שנבנות בשיטת "קלאב הוטל" המוגדרות כבנייה להארכה (ראה להלן סעיף (ב) 1).

חדר: חלל בדירה הסגור על ידי קירות שנמשכים מהרצפה עד התקרה. "חצי חדר" המשמש למגורים נחשב לחדר. חדר שירות (כגון בית שימוש, חדר רחצה, חדר אחסון) לא נחשב לחדר.

חדר נוסף: חדר שנבנה כתוספת לדירה קיימת.

קומה בניין: כל קומה, כולל קומת קרקע (הקומה שמעל יסודות הבניין), אך לא כולל קומת עמודים מפולשת (ללא קירות) וקומות מתחת לקומת הקרקע. קומת קרקע איננה בהכרח קומת הכניסה לבניין.

ייעוד בנייה: המטרה שלשמה נבנה הבניין: למגורים או שלא למגורים – להארכה, למסחר ולשירותים עסקיים, לתעשייה, לחקלאות ולבנייני ציבור.

נתוני הבנייה מתייחסים לייעודים האלה:

(א) **בנייה למגורים:** בניית בניינים ותוספות בנייה למגורים. נכללת גם: בניית הוסטלים, דיור מוגן, דיור לגיל הזהב ופנימיות.

(ב) **בנייה שלא למגורים:** בניית בניינים ותוספות בנייה להארכה, למסחר ולשירותים עסקיים, לתעשייה, לחקלאות ולבנייני ציבור.

1. **בנייה להארכה:** בניית בניינים ותוספות בנייה לאירוח תיירים מחו"ל ומישראל, כגון: בית מלון, פנסיון, אכסנייה, צימר, בית מרגוע, בית הבראה, מחנה קיט ונופש, דירת נופש (כגון דירה הנבנית בשיטת "קלאב הוטל"). לא נכללים בנייני הוסטלים, דיור מוגן, דיור לגיל הזהב ופנימיות (אשר נכללים בבנייה למגורים).

2. **בנייה למסחר ולשירותים עסקיים:** בניית בניינים ותוספות בנייה המיועדים לבתי מסחר, לעסקים, לשירותים אישיים ולמשרדים. לדוגמה: מספרה, מכבסה, משרד אדריכלים.

3. **בנייה לתעשייה:** בניית בניינים ותוספות בנייה לתעשייה ולמלאכה. לדוגמה: מפעל לייצור תרופות, מפעל לייצור רכיבים אלקטרוניים, מפעל לייצור מוצרי פלדה וברזל.

4. **בנייה של בנייני ציבור:** בניית בניינים ותוספות בנייה המיועדים למתן שירותים לציבור – שירותי חינוך, בריאות, סעד, דת, מינהל ממשלתי, בידור, ספורט, תחבורה, תקשורת, אחסנה ומקלטים ציבוריים. לדוגמה: בית ספר, מרפאה, מתני"ס, בית חולים, בית אבות.

5. **בנייה לחקלאות:** בניית בניינים ותוספות בנייה המיועדים למשקים חקלאיים, כגון: רפת, לול, אורווה, דיר, בית אריזה, מחסן חקלאי. לא נכללת בניית חממות, סככות ובריכות דגים.

סקר דירות חדשות למכירה בבנייה ביזמה פרטית (לוח טו/7)

הסקר מתבצע כנספח לסקר "התחלות וגמר בנייה ביזמה פרטית". סקר זה מבוסס על דיווח לגבי היתרי בנייה, המתקבל מרשויות מקומיות ומוועדות מקומיות לתכנון ולבנייה. המידע מתקבל באמצעות ריאיונות בטלפון ובפקסימיליה. בריאיון נבדק מספר הדירות למכירה, לפי מאפיינים שונים, בפריסה ארצית.

דירה בבנייה פעילה: דירה שהבניין שבו היא ממוקמת נמצא בתהליך בנייה פעיל. לא נכללות דירות שבנייתן הופסקה.

דירה חדשה: דירה שהבניין שבו היא ממוקמת נמצא במועד הסקר בתהליך בנייה פעיל, או שבנייתו הסתיימה וטרם חלפו מאז 15 חודשים.

דירה חדשה למכירה: דירה חדשה שנבנתה למטרת מכירה, ושמועד הסקר לא היה קיים לגבי חוזה מכירה חתום או לא שולמו על חשבונה דמי קדימה. לא נכללות דירות הנבנות בשיטת בנייה עצמית (כגון "בנה ביתך" ובנייה על ידי עמותות) ודירות הנבנות להשכרה.

דירה חדשה שנמכרה: דירה חדשה שעמדה למכירה (ראה הגדרת דירה חדשה למכירה) ונחתם לגביה חוזה מכירה, או שולמו על חשבונה דמי קדימה. כולל דירות שנמכרו בעסקות משולבות.

חודשי הימצאות דירה שנמכרה בשוק הדירות החדשות טרם מכירתה: מספר החודשים מחודש התחלת הבנייה של הבניין שבו ממוקמת הדירה ועד למועד מכירתה.

חודשי הימצאות דירה למכירה בשוק הדירות החדשות: מספר החודשים מחודש התחלת הבנייה של הבניין שבו ממוקמת הדירה ועד למועד הסקר.

חודשי היצע: אומדן של מספר החודשים שיעברו עד מכירת כל הדירות שנתרו למכירה בסוף חודש, בהנחה שקצב מכירתן בחודשים הבאים יהיה זהה לקצב המכירה שנרשם באותו חודש. המספר מחושב כיחס בין מספר הדירות למכירה בסוף החודש לבין מספר הדירות שנמכרו במהלך אותו חודש. לדוגמה: במהלך חודש מסוים נמכרו 1,000 דירות, ובסופו נותרו למכירה 9,000 דירות. מספר חודשי היצע הוא 9 (9,000 מחולק ב-1,000).

עבודות הנדסה אזרחית (נתונים פיזיים) (לוח טו/9)

מקורות

דיווחים על ביצוע עבודות הנדסה אזרחית מתקבלים מרשויות מקומיות ומחברות. להלן הרשויות המקומיות (לפי סדר א"ב) המדווחות על עבודות הנדסה אזרחית: אבו סנאן, אום אל-פחם, אור יהודה, אור עקיבא, אילת, אכסאל, אריאל, אשדוד, אשקלון, אשתאול, באקה-גית, באר שבע, בית שאן, בית שמש, ביתר עילית, בני ברק, בת ים, גבעת זאב, גבעת שמואל, גבעתיים, גידידה-מכר, גדרה, גן יבנה, גני תקווה, דימונה, הוד השרון, הרצלייה, זכרון יעקב, חדרה, חולון, חיפה, טבריה, טורעאן, טייבה, טירה, טירת כרמל, טמרה (יזרעאל), יבנה, יהוד, יפיע, יקנעם עילית, ירושלים, ירכא, כפר יונה, כפר כנא, כפר מנדא, כפר סבא, כפר קאסם, כפר קרע, כרמיאל, לוד, מבשרת ציון, מגדל העמק, מודיעין-מכבים-רעות, מודיעין עילית, מעלה אדומים, מעלה עירון, מעלות-תרשיחא, נהרייה, נס ציונה, נצרת, נצרת עילית, נשר, נתיבות, נתניה, סחינין, עיר כרמל, עכו, עפולה, עראבה, ערד, ערעה, ערעה-בנגב, פרדס חנה-כרכור, פתח תקווה, צפת, קלנסווה, קריית אונו, קריית אתא, קריית ביאליק, קריית גת, קריית טבעון, קריית ים, קריית מוצקין, קריית מלאכי, קריית שמונה, ראש העין, ראשון לציון, רהט, רחובות, ריינה, רמלה, רמת גן, רמת השרון, רעננה, שדרות, שוהם, שפרעם, תל אביב-יפו ותל שבע.

כמו כן מדווחים הגופים האלה: משרד הבינוי והשיכון, הסוכנות היהודית, הקרן הקיימת לישראל, חברת מקורות, הגיחון, ארגון עובדי המים, החברה הלאומית לדרכים בישראל, חברת נתיבי איילון, חברת מוריה, חברת כביש חוצה ישראל, חברת יורם גדיש, חברת יפה נוף תחבורה ותשתיות, חברת לודן תשתיות ובינוי וחברת מקיף פיתוח ותשתיות.

הנתונים על סלילת כבישים ועל הנחת צינורות מים, ביוב ותיעול מבוססים על דוחות שהתקבלו מהמקורות השונים, תוך ניפוי כפילויות. הנתונים כוללים את העבודות שבוצעו בתחום הרשויות המקומיות ושדיווחו עליהן הן הרשויות המקומיות עצמן והן החברות. נתונים על עבודות ציבוריות, המבוצעות בתחומי רשויות שמהן לא מתקבל דיווח, נמסרים ללשכה רק על ידי המבצעים (החברות).

סיכום הנתונים על סלילת כבישים כולל גם את עבודות הסלילה של הכבישים העוקפים ושל כבישי הגישה ליישובים היהודיים באזור יהודה והשומרון (עד 2005 – אזורי יהודה והשומרון וחבל עזה), וכן את סלילת הכבישים הפנימיים ביישובים אלו באותם אזורים. הסיכום אינו כולל את יתר הכבישים שנשללו באזורים אלו: כבישים ראשיים וכבישים אזוריים (למעט הכבישים העוקפים הני"ל).

סיכום הנתונים על הנחת צינורות מים, ביוב ותיעול כולל גם את העבודות שבוצעו בעבור היישובים היהודיים באזור יהודה והשומרון.

הנתונים לשנת 2005 משקפים שינויים שחלו עקב פינוי היישובים הישראליים (היישובים היהודיים) מחבל עזה ומצפון השומרון במסגרת חוק יישום תכנית ההתנתקות, התשס"ה-2005.

התחלת עבודת הנדסה אזרחית: התחלת עבודת יישור, חפירה או חציבה למטרות של סלילה, הרחבה ושיקום של כביש, והנחה של צינורות מים, ביוב ותיעול.

גמר עבודת הנדסה אזרחית: לגבי סלילת כביש – פתיחת הדרך לתנועת כלי רכב. לגבי הנחת צינורות מים, ביוב או תיעול – גמר החשבון עם הקבלן (בעבודה של משרד הבינוי והשיכון), או קבלת העבודה (בעבודה קבלנית שאינה של משרד הבינוי והשיכון). גמר עבודה כולל גם סיום קטע של העבודה ולא רק סיום כל העבודה.

כביש: חלק דרך המשמש לתנועת כלי רכב מכל הסוגים, ונסלל בדרך כלל על ידי חפירה או חציבה ומילוי בשכבות מחומרים שונים הנכבשים במכש. כביש אינו כולל את שולי הדרך. עד 2004 כלל המונח כביש גם דרכים לא סלולות.

סוג הסלילה:

- 1. סלילת כביש:** סלילת כביש חדש, המשמש בעיקר לתנועת כלי רכב.
- 2. הרחבת כביש:** תוספת של נתיב נסיעה אחד לפחות לרוחב של כביש קיים. לא כולל הרחבה של שולי הדרך בלבד. לגבי כביש שהורחב מובאים נתונים הן על השטח שהתווסף והן על אורך

הקטע שהורחב. לדוגמה: קטע כביש באורך 2 ק"מ הורחב ב-2 מטרים. שטח הכביש שהורחב הוא 0.004 קמ"ר ואורך הכביש שהורחב הוא 2 ק"מ.

3. **שיקום כביש:** הריסת כביש ישן או שכבות ממנו וסלילתו מחדש. לא כולל תיקוני כביש, כגון תיקונים בציפוי העליון. לגבי כביש ששוקם מובאים נתונים הן על השטח ששוקם והן על אורך הקטע ששוקם (ראה דוגמה בהגדרת הרחבת כביש לעיל).

הנחת צינור מים: הנחת צינור מים ראשי והסתעפויותיו (עד לחיבור לבניין או למתקן) לצורך הולכת מים, וכן הנחת צינור מים קבוע להשקיה. לא כולל הנחת צינור מים המחובר בין הרשת הראשית לבניין או למתקן, הנחת צינור מים זמני או נייד, ותיקון של צינור מים.

הנחת צינור ביוב: הנחת צינור ביוב ראשי והסתעפויותיו (עד לחיבור לבניין או למתקן) לצורך ריכוז מי שפכים והוצאתם.

הנחת צינור תיעול: הנחת צינור תיעול ראשי והסתעפויותיו (עד לחיבור לבניין או למתקן) לצורך ריכוז מי גשמים והוצאתם.

טז. מסחר ושירותים

מדדי פדיון בענפי המסחר והשירותים (לוח טז/1)

הנתונים מבוססים על מדגם חודשי שהוצא בשנת 2004 מתוך מרשם העסקים של הלמ"ס. המדגם מעודכן מדי חודש בנתוני עסקים חדשים שנפתחים, ומדי שנה הוא עובר תהליך של ריענון. הפדיון במרשם מעודכן באמצעות נתונים ממע"מ; פעם בחודש עבור עסקים גדולים (23% מהעסקים, שפדיונם מהווה 93% מכלל הפדיון), ופעם בחודשיים עבור עסקים קטנים. כדי לאפשר את בניית הסדרה, נתוני הפדיון של המדווחים המחויבים לדוח פעם בחודשיים מחולקים לשני החודשים שאליהם מתייחס הדיווח, כך שחלקם היחסי של נתונים אלה יתאים לנתוני הפדיון של המדווחים פעם בחודש. יש לציין כי הנתונים בסדרה זו אינם כוללים נתונים של מדווחים המחויבים לדוח פעם בשנה.

סך פדיון מע"מ כולל: פדיון חייב במע"מ, פדיון בשיעור מע"מ 0, ופדיון שאינו חייב במע"מ.

עבור ענפי המסחר והשירותים הוכנה סדרה של מדדים חודשיים במחירים קבועים (על בסיס 2004=100). פדיון הענפים נוכה על פי מדדי המחירים המתאימים לכל ענף מתוך המדדים המפורטים במדד המחירים לצרכן. ליתר הענפים, בכלל זה ענפי התחבורה, התקשורת והחקלאות, אין עדיין מדדי מחירים חודשיים. לסדרת המדדים במחירים קבועים נערך ניכוי עונתיות וחישוב מגמה בעזרת שיטה שפותחה בלמ"ס, אשר מאפשרת אמידה בו-זמנית של השפעת תאריכי החגים ומספר ימי הפעילות הנהוגים בישראל, ואשר מבוססת על השיטה X-12-ARIMA. להסבר מפורט ומעודכן ראה: [הגורמים העונתיים וגורמי ההתאמה מראש ל-2009, מגמות ל-2005-2009](#).

רשתות שיווק (לוח טז/2)

הנתונים מבוססים על חקירה מפקדית של חנויות שבהן כל המכירות, או עיקרן, הן קמעוניות.

אוכלוסיית הסקר כוללת **רשתות שיווק** שבעלותן כמה חנויות (לפחות שלוש) השייכות לאותה הרשת. חנויות אלו מוכרות, בדרך כלל, סוג אחיד של סחורות (כגון מזון, הלבשה, הנעלה ודלק). לא כולל חנויות לכלי רכב. כולל גם חנויות כל-בו המוכרות באותה חנות סוגי סחורה שונים במחלקות נפרדות (הלבשה, הנעלה, רהיטים, כלי בית וכו'), והמנהלות חשבונות נפרדים לכל מחלקה.

ערך המכירות: ערך כל הסחורות שהעסק מכר בחודש הדו"ח (סחורות בבעלות העסק וסחורות בבעלותם של אחרים שנמכרו תמורת דמי עמילות), הן במזומנים והן באשראי, בניכוי הנחות והחזרות, במחירים שהקונים שילמו (כולל מסים עקיפים ומס ערך מוסף). לא נכללים תקבולים בעבור סחורות שנמכרו לפני חודש הדוח או מקדמות על חשבון סחורות שנמכרו אחרי חודש הדוח.

השינויים בערך המכירות בחנויות אלו אינם משקפים בהכרח את השינויים בערך המכירות של מוצרי צריכה בכלל המסחר הקמעוני. ההבדל קיים כאשר יש מעבר של קונים ממסגרת המסחר הרגיל למסגרת חנויות של רשתות השיווק הנחקרות, מסיבות שונות, כגון פתיחת סניפים חדשים, רכישה של חנויות קיימות, מבצעים מיוחדים וכו'. בגלל התנודות הגדולות בנתונים החודשיים שלא מוסברות בעונתיות הרגילה, מוצע להשתמש בנתוני המגמה בעת ניתוח הנתונים.

מדד ערך המכירות במחירים קבועים מתקבל על סמך סדרת הנתונים במחירים שוטפים, לאחר ניכוי של השינויים במחירים. פעולת ניכוי שינויי המחירים נעשית בעזרת מדד המחירים לצרכן לפי קבוצות סחורות. מאחר שקבוצות הסחורות במדד זה אינן זהות לקבוצות הסחורות הנמכרות ברשתות השיווק, הותאמו הפרטים בכל קבוצה לפי הקרבה המרבית האפשרית.

החל בשנת 2003 מחושבים המדדים על בסיס ממוצע 2002=100.0. המדדים לשנים קודמות (2000-2003), שהיו מבוססים על ממוצע 1995=100.0, שורשרו בהתאם. כדי לאפשר מדידת שינויים שחלו בין שתי תקופות כאשר מדדי התקופות אינם על אותו בסיס, יש לחלק את המדדים על בסיס 1995=100.0 במדד שנתי ממוצע לשנת 2002 על בסיס 1995=100.0 (באותה קבוצת סחורות), ולהכפיל ב-100.

מקורות: הנתונים על המכירות לפי קבוצת סחורות מתקבלים מדי חודש מהפירמות השייכות לאוכלוסיית הסקר.

אספקה של מוצרי צריכה בני-קיימה (לוח ט/ז3)

נתוני הייצור המקומי מתייחסים לשלב של יציאת המוצרים מהמפעל, ונתוני היבוא – לשלב של שחרור המטען מהמכס. הנתונים על היבוא כוללים גם מוצרים הפטורים באופן חלקי או מלא מתשלום מכס.

הנתונים מתייחסים לאספקת מוצרים לשוק המקומי ולא למכירתם לצרכנים. האספקה יכולה להיות שונה מהמכירה לצרכנים עקב שינויים במלאי המוצרים הנמצא אצל הסוחרים.

מכוניות: מכוניות נוסעים חדשות (לא כולל מוניות). החל בשנת 2003 כולל גיפים ומיני-ונים מסוגים שונים.

מקלטי טלוויזיה: מכשירים ביתיים.

מכונות כביסה: מכונות ביתיות שנפח המכל שלהן אינו עולה על 90 ליטר.

מכונות לייבוש כביסה: מכונות ביתיות שקיבולת הבד היבש שלהן אינה עולה על עשרה ק"ג.

מדיחי כלים: מכשירים ביתיים.

מקררים ומקפיאים: מקררים ומקפיאים לשימוש ביתי.

מכשירי די-וי-די ווידאו: מכשירים ביתיים. החל בינואר 2008, מכשירי הווידאו מדווחים יחד עם מכשירי הדי-וי-די.

מזגני אוויר: מזגנים עד 5 טון קירור (מזגן מפוצל ומיני-מרכזי).

מקורות: הנתונים על הייצור המקומי של מזגני אוויר מתקבלים מן היצרנים, ונתוני היבוא – מאגף המכס והבלו.

שירותי הארחה (לוח ט/ז4)

מלונות תיירות

חדרים: חדרים שיש בהם לפחות מיטה אחת המיועדת לאורחים, אף אם בית המלון סגור עונתית. לא כולל: חדרי צוות, חדרי משרד, חדרי אוכל, אולמות, מחסנים, חדרים או דירות שאינן להשכרה לאורחי המלון וכד'. מערכת חדרים (suite) נחשבת חדר אחד.

במספר החדרים נכללים גם חדרים במלונות שנסגרו זמנית (עקב שיפוצים או עונתיות).

מיטות: המיטות הקבועות בבתי המלון בחדרים הנ"ל. מיטה כפולה נחשבת שתי מיטות. לא כולל: מיטות תינוק ומיטות לילדים שאינן קבועות.

אורח: אורח, לרבות ילד, שנרשם בבית המלון ולן בו לפחות לילה אחד (כולל אורחים הפטורים מתשלום). אורח שעזב את בית המלון ונרשם בו שנית (גם אם באותו חודש) נחשב במניין האורחים כשני אורחים נכנסים.

תייר: אורח שנרשם בכניסתו לבית המלון על פי דרכון זר (כולל גם עובדים זרים ודיפלומטים).

ישראלי: אורח שנרשם בכניסתו לבית המלון על פי תעודת זהות ישראלית, כולל עולים חדשים ועולים בכוח, וכן אורחים מיהודה והשומרון (עד 2005 – יהודה והשומרון וחבל עזה).

לינות: כל הלינות של האורחים הנ"ל בבתי המלון, למעט הלינות של בעלי דירות פרטיות במלון, שאינן להשכרה לאחרים. שהות של לילה אחד בבית המלון של אורח אחד בחדר שבו שתי מיטות או מיטה כפולה, או במערכת חדרים (suite), נחשבת כלינה אחת.

לינות אפשריות (מיטות): מספר המיטות (כמוגדר לעיל) כפול מספר הלילות שבית המלון היה פתוח בתקופה הנסקרת.

אחוז תפוסה של מיטות: סך כל הלילות בבתי המלון בתקופה הנדונה, מחולק בסך כל הלילות האפשריות, מבוטא כאחוז.

חדרים אפשריים: מספר החדרים (כמוגדר לעיל) כפול מספר הימים שבית המלון היה פתוח בתקופה הנסקרת.

אחוז תפוסה של חדרים: סך כל החדרים התפוסים בבתי המלון הפתוחים, מחולק בסך כל החדרים האפשריים באותם בתי המלון בתקופה הנסקרת, מבוטא כאחוז.

תעסוקה, שכר ופדיון

משרות (קודם: מועסקים): משרות שכיר וכן בעלים ובני משפחה שעבדו בבתי המלון הנ"ל ללא שכר. בבתי הארחה בקיבוצים ובמושבים השיתופיים נכלל גם מספר המשרות שאותן מאיישים חברי המשק ומתנדבים שאינם מקבלים שכר (המסווגים כבעלים ובני משפחה). לא כולל עובדים המועסקים באמצעות חברות כוח אדם.

משרות שכיר (קודם: שכירים): העובדים שעבדו בבית המלון לפחות יום אחד בחודש הדו"ח וקיבלו שכר, כולל עובדים במשרה חלקית ובעלי מניות שעבדו בבית המלון תמורת שכר.

שכר: כל הסכומים המופיעים בגיליונות השכר והחייבים במס הכנסה (לפני ניכוי מסים) בעבור חודש הדו"ח, כולל: שכר יסוד, תשלום בעבור שעות נוספות, תוספות (יוקר, ותק, משפחה), דמי נסיעה, פרמיות, דמי הבראה וכיו"ב. לא כולל הוצאות נוספות (הוצאות סוציאליות).

פדיון: פדיון ברוטו (כולל מס ערך מוסף) מלינות ומהשכרת חדרים לתקופה ממושכת, וכן פדיון משירותים אחרים, כגון מארגון מסיבות, אירועים וימי עיון, מהשכרת אולמות וחנויות, מארוחות וממשקאות, מברים, ממועדוני לילה, מבריכות, משהות ביום ללא לינה ומפיקדונות להזמנות שבוטלו. כמו כן כולל תשלומים שהתקבלו מהעובדים (בעד ארוחות, דיור וכד'). לא כולל סובסידיות, תמריצים ופיצויים מיוחדים.

מלוונות אחרים

קטגוריה זו כוללת מלוונות ומסגרות אירוח אחרות (שאינם מלוונות תיירות) שאינם מוגדרים באחת מן הקבוצות האלה: "אכסניות נוער החברות באגודת אכסניות הנוער", "אירוח כפרי בקיבוצים ובמושבים שיתופיים", "אירוח כפרי אחר", "אכסניות בבתי ספר שדה" ו"אכסניות נוצריות" (ראו הגדרות לחלק מקטגוריות אלו להלן).

הנתונים ל"מלוונות אחרים" מתקבלים באמצעות מדגם. ב-1997 הוצא מדגם חדש.

אכסניות נוער

אכסניות נוער החברות ב"אגודת אכסניות הנוער" (ביניהן אחת בגוש עציון).

אירוח כפרי בקיבוצים ובמושבים שיתופיים

במהלך שנת 1996 הוחל בסקירת פלח שוק זה.

כל מקומות האירוח ה"אחר" הקיימים בקיבוצים ובמושבים שיתופיים, שאינם נסקרים במסגרת הסדרות האחרות, דהיינו יחידות אירוח בודדות (חדרים, דירות), אכסניות, חינוכי קמפינג, "מרכזי סמינרים" וכיו, למעט בתי הארחה הרשומים כמלוונות תיירות (ראה לעיל), אכסניות נוער החברות באגודת אכסניות הנוער וכן בתי ספר שדה הממוקמים בקיבוצים (ראה להלן).

אירוח כפרי פרטי

משנת 2005 הוחל בסקירת פלח שוק זה.

כל חדרי האירוח ביישובים כפריים, למעט אלה שבקיבוצים ובמושבים שיתופיים.

בתי ספר שדה

בתי ספר שדה השייכים לחברה להגנת הטבע מפעילים כמה תכניות: הדרכת מטיילים, פעילות עם האוכלוסייה בסביבה הקרובה, חקר האזור ופעילות מעשית של שמירת הטבע, הנוף ואיכות הסביבה. בתי ספר שדה מפעילים גם אכסניות.

נתונים מפורטים על תיירות ושירותי הארחה מופיעים בדבעון סטטיסטי לתיירות ולשירותי הארחה, ובפרסום בנושא תיירות, בהוצאת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.¹

יז. תחבורה ותקשורת

פדיון ונתונים פיזיים

הנתונים מבוססים על דיווח ישיר של החברות העיקריות בכל אחד מהענפים.

שירותי אוטובוסים בקוויים קבועים: שירותי אוטובוסים (כולל אוטובוסים זעירים) הפתוחים לקהל הרחב במכירה חופשית ופועלים לפי לוח זמנים ומסלולי נסיעה קבועים. אינו כולל: אוטובוסים בחברות שעיקר עיסוקן נסיעות מיוחדות.

נסועה (קילומטריז'): מספר הקילומטרים שכלי רכב מנועי נסע בתקופה נתונה.

טיסות שכר: טיסות שלצורך ביצוען מארגן הטיסה חוכר קיבולת של מטוס מחברת תעופה כלשהי. החכירה יכולה להיות לטיסה אחת או לסדרת טיסות.

תאונות דרכים עם נפגעים

תאונות דרכים עם נפגעים: תאונות דרכים שבה מעורב כלי רכב ושנפגע בה אדם אחד לפחות. הנתונים כוללים רק תאונות דרכים שדווחו למשטרת ישראל. משטרת ישראל אינה רושמת תאונות שבהן מעורב רכב צבאי בלבד. בנתוני הלמ"ס קיימת הבחנה בין תאונה שהוגדרה במשטרה כתאונה שנחקרת על ידי המשטרה (תיק ת"ד) לבין תאונה שאינה נחקרת (תיק כללי עם נפגעים). כמו כן, קיימת בנתוני הלמ"ס הפרדה בין נתונים כלל ארציים (ללא אזור יהודה והשומרון) לבין נתוני תאונות שהתרחשו באזור יהודה והשומרון. הלוחות שבפרסום זה אינם כוללים מידע על תאונות שאירעו באזור יהודה והשומרון.

חומרת התאונה נקבעת על פי הפגיעה הקשה ביותר:

תאונות דרכים קטלניות: תאונות דרכים שכתוצאה ממנה נהרג אדם אחד לפחות.

תאונות דרכים קשה: תאונות דרכים שכתוצאה ממנה נפצע קשה אדם אחד לפחות, ושלא נהרג בה שום אדם.

תאונות דרכים קלה: תאונות דרכים שכתוצאה ממנה נפצע קל אדם אחד לפחות, ושלא נהרג בה ושלא נפצע בה קשה שום אדם.

חומרת הפגיעה:

הרוג בתאונות דרכים: אדם שמת בעקבות תאונות דרכים או אדם שמת מפצעיו בתוך 30 יום מיום התאונה.

פצוע קשה בתאונות דרכים: אדם שבעקבות תאונות דרכים אושפז בבית חולים 24 שעות או יותר, לא לצורך השגחה בלבד.

פצוע קל בתאונות דרכים: אדם שנחבל בעקבות תאונות דרכים ולא אושפז בבית חולים, או אושפז פחות מ-24 שעות, או אושפז לצורך השגחה בלבד.

נתונים והסברים מפורטים בנושא תחבורה ותקשורת מופיעים בדבעון [לסטטיסטיקה של תחבורה](#) באתר הלמ"ס באינטרנט בלבד, ובפרסומים אחרים המופיעים באתר האינטרנט של הלמ"ס.

יח. סדר ציבורי

עברות לפי סוג כוללות את העברות (פשעים ועוונות) שנרשמו במשטרה, למעט עברות תעבורה, עברות על חוקי עזר, חטאים וכדומה.

¹ האחרון: הלמ"ס, תיירות 2008, פרסום מיוחד 1385, ירושלים, 2009.